

การศึกษาความว่าเหวและสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2552

การศึกษาความว่าเหวและสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความว่าเหวและสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2552

ลลนา ปิยะอารีธรรม.(2552).การศึกษาความว่าเหวและสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่

3. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.นันทา ผู้รักษา.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความว่าเหวและสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยจำแนกเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความว่าเหวและสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาเอล ประจำปีการศึกษา 2551 ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จำนวน 10 ห้องเรียน รวมเป็น 500 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความว่าเหว และ แบบวัดสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน โดยทดสอบความแปรปรวนทางเดียว หรือทดสอบค่าเอฟ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีความว่าเหวแตกต่างกัน ในตัวแปร สถานภาพสมรสของพ่อแม่ และการเป็นลูกคนเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่มีความแตกต่างของความว่าเหวในตัวแปรเพศ ระดับชั้น การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนแตกต่างกันในตัวแปร เพศ และระดับชั้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่มีความแตกต่างของสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนในตัวแปร สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว และการเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

3. ความว่าเหวมีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

THE STUDY OF LONELINESS AND RELATIONSHIP WITH PEERS OF
THE THIRD LEVEL STUDENTS

Present in Partial Fulfillment of Requirements for the
Master of Education in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2009

Lalana Piya-Areetham.(2009) *The study of loneliness and relationship with peers of the third level students*. Master thesis,M.Ed. (Master of Education in Guidance and Counseling Psychology).Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc.Prof.Dr.Nunta Suoraksa.

The purpose of this research was to study loneliness and relationships with peers of third level students. The objective of this research was firstly to study several aspects of loneliness relating to: gender, grades, the marital status of parents, being an only child, attending extracurricular activities. Secondly, to study relationships with peers of third level students in several aspects: gender, grades, the marital status of parents, being an only child, attending extracurricular activities and Lastly, to find a correlation between loneliness and relationships with peers.

The sample was composed of 489 secondary students of St. Raphael School in the academic year of 2008 by Simple Random Sampling. The instruments used were the UCLA Loneliness Scale and Peer Relations Scale. The data was analyzed by t-test dependence sample, One way Anova and Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

The results were as follows:

1. There were significant differences in loneliness of the third level students according to the marital status of parents and being an only child at 0.05 level. However, gender, grades and attending extracurricular activities showed no significant difference in loneliness.

2. There were significant differences regarding relationships with peers of the third level students by gender and grades at 0.05 level, but the marital status of parents, being an only child and attending extracurricular activities showed no significant differences in relationships with peers.

3. There were significant negative relationships between loneliness and relationships with peers of the third students 0.05 level.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ดร.นันทา ผู้รักษา ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ในการตรวจและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเมตตา เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง สำหรับความอนุเคราะห์ของอาจารย์ทุกท่านในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ทศพร มณีศรีขำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ และอาจารย์ ดร. เสกสรรค์ ทองคำบรรจง

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง รองศาสตราจารย์ดร.นันทา ผู้รักษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ และอาจารย์ ดร. เสกสรรค์ ทองคำบรรจง ที่กรุณาเป็นคณะกรรมการในการสอบสารนิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้ อบรมสั่งสอน ศิษย์คนนี้ด้วยความรักและความเข้าใจศิษย์แต่ละคนอย่างแท้จริง อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ คณะผู้บริหาร คณะครูและเจ้าหน้าที่ทุกท่านของโรงเรียนเซนต์ราฟาแอล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ซิสเตอร์ ดร.จารุณี กิจบำรุง ผู้อำนวยการ ที่ให้โอกาสในการศึกษาต่อและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการให้ข้อมูลที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์แก่งานวิจัยนี้เป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณสำหรับกำลังใจ และความช่วยเหลือจากเพื่อนๆ สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนวทุกคน และเพื่อนร่วมงานทุกคนที่คอยให้ความห่วงใย เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

คุณค่าที่เกิดขึ้นทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยในครั้งนี้ ขอถวายเกียรติแด่พระเยซูคริสตเจ้าพระเป็นเจ้าที่ผู้วิจัยรักมากที่สุด ขอขอบพระคุณพระองค์สำหรับปรีชาญาณที่พระองค์ประทานให้ ความเข้มแข็ง ความอดทน ในการฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ผ่านทางความรักที่พระองค์ประทานให้ ผู้วิจัยจะนำความรักของพระองค์และความรู้ที่ได้จากการเล่าเรียนแบ่งปันและช่วยเหลือแก่นักเรียนและคนรอบข้างของผู้วิจัยต่อไป

ลลนา ปิยะอารีธรรม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความว่าเหว่.....	8
ความหมายของความว่าเหว่.....	8
สาเหตุของความว่าเหว่.....	9
ชนิดของความว่าเหว่.....	10
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับความว่าเหว่.....	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความว่าเหว่.....	13
เอกสารและงานวิจัยของตัวแปรที่ใช้ศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความว่าเหว่.....	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ.....	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสของพ่อแม่.....	15
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น การเป็นลูกคนเดียว.....	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน.....	17
ความหมายของสัมพันธภาพกับเพื่อน.....	17
หลักพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน.....	18
คุณภาพของสัมพันธภาพ.....	21
การสร้างสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อน.....	22
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกัสัมพันธภาพกับเพื่อน.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน.....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารและงานวิจัยของตัวแปรที่ใช้ศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพ กับเพื่อน.....	27
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ.....	27
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสของพ่อแม่.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความว่าเหวและสัมพันธภาพ กับเพื่อน.....	31
3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	33
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	33
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การจัดการกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	47
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	47
สมมติฐานในการวิจัย.....	47
ขอบเขตของการวิจัย.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การจัดการกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
สรุปผลการวิจัย.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
การอภิปรายผล.....	50
ข้อเสนอแนะ.....	57
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	65
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	76

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว และการเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร.....	42
2 แสดงการศึกษาความว่าเหว่ จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว และการเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร.....	43
3 แสดงการศึกษาโดยจำแนกตามระดับชั้น.....	44
4 แสดงการศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อน จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว และการเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร.....	44
5 แสดงการศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อน จำแนกตามระดับชั้น.....	45
6 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนสัมพันธภาพกับเพื่อน.....	45
7 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของความว่าเหว่และสัมพันธภาพกับเพื่อน.....	46
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบวัดความว่าเหว่ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างข้อแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ในมาตร (Corrected Item – Total Correlation).....	74
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างข้อแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ในมาตร (Corrected Item –Total Correlation).....	75

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความว่าเหว เป็นประสบการณ์ความทุกข์ทางอารมณ์เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้สึกแปลกแยก ไม่มีคนเข้าใจหรือถูกปฏิเสธ และขาดเพื่อนในการทำกิจกรรม ที่ให้ความรู้สึคว่าเหวเกิดขึ้น การเข้าร่วมสังคมและความใกล้ชิดสนิทสนมทางอารมณ์ (Rook, 1984 อ้างอิงจาก Solomon, 2000) เป็นภาวะความไม่พึงพอใจในสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีสัมพันธภาพทางสังคมน้อยกว่าระดับที่ตนต้องการ เป็นการขาดสัมพันธภาพที่มีความหมาย เป็นการขาดความใกล้ชิดสนิทสนมกับบุคคลอื่น หรือพลัดพรากแยกจากบุคคลที่แยกจากบุคคลที่ผูกพัน บุคคลสามารถรู้สึกว่เหวได้แม้เมื่ออยู่ท่ามกลางผู้อื่น (Peplau & Perlman, 1982; Weiss 1989 ; Weiten & Lloyd, 1993 ; Johnson, 1997) และความว่าเหวยังเป็นการแสดงออกถึงการปรับตัวที่ไม่ดี (Roger, 1970, 1973 อ้างถึงใน Perlman & Peplau, 1982)

ความว่าเหวสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคล ทั้งในด้านขอบเขตทางอารมณ์ แรงจูงใจ และความรู้สึกนึกคิด (Martin & Osborne, 1989) ซึ่งบุคคลที่ว่เหวจะมีแนวโน้มการแยกตัวออกจากสังคม เก็บตัว มีความผูกพันกับผู้อื่นต่ำ ไม่กล้าแสดงออก มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนและไวต่อความรู้สึกปฏิเสธ (McWhirter, 1990) และความว่าเหวมักเกิดขึ้นในบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพ เช่น ชี้อาย เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ขาดทักษะทางสังคม และ Perlman & Peplau (1998) กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของความว่าเหว ว่าเกิดจากเหตุการณ์ปัจจุบันนั้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในสัมพันธภาพที่สำคัญ เช่น การสูญเสียบุคคลสำคัญในครอบครัว การหย่าร้าง หรือการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายโรงเรียน ที่อยู่ หรือการงาน ก็เป็นอีกลักษณะของการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ทางสังคมที่บุคคลมีอยู่จริงหรือความสัมพันธ์ทางสังคมที่บุคคลต้องการ

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคมและมีสิ่งที่จะต้องเรียนรู้มากมาย เพื่อพัฒนาไปสู่วัยผู้ใหญ่อย่างเหมาะสม วัยรุ่นจึงต้องปรับตัวอย่างมากทั้งการปรับตัวทางด้านร่างกายที่เปลี่ยนไปจากลักษณะรูปร่างแบบเด็กไปสู่การมีลักษณะร่างกายอย่างผู้ใหญ่วัยเจริญพันธุ์ การปรับตัวต่อวิชาการต่าง ๆ ที่ยากขึ้น การปรับตัวต่อสังคมที่กว้างขึ้น ฯลฯ การปรับตัวเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นมีภาวะอารมณ์ไม่มั่นคง อารมณ์แปรเปลี่ยนกลับไปมาได้ง่ายไม่มั่นคง อารมณ์รุนแรง สับสน และความว่าเหวก็เป็นปัญหาทางอารมณ์ที่สำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของวัยรุ่น (ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร 2530; Sullivan, 1953; Brennan, 1982; Rice, 2530; Sullivan, 1953; Brennan, 1982; Rice, 1993; Johnson, 1997)

ความว่าเหว่ จึงเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของวัยรุ่น (Johnson, 1997) เนื่องจากความว่าเหว่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลน้อยกว่าระดับที่ตนต้องการ โดยบุคคลสามารถรู้สึกว่าจะเหว่ได้แม้เมื่ออยู่ท่ามกลางผู้อื่น (Weiten & Lloyd, 1993) ในทางกลับกันความว่าเหว่ก็เป็นปัจจัยทางด้านสถานการณ์หรือปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ที่นำไปสู่การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในทางปริมาณหรือคุณภาพที่ลดลง (Spitzberg & Hurt, 1982 cited in Hojat & Crandall, 1989) นั่นคือบุคคลที่ว่าเหว่จะมีแนวโน้มการแยกตัวทางสังคม เก็บตัว มีความผูกพันกับผู้อื่นต่ำ มีความกล้าแสดงออกต่ำ มีความเชื่อภายนอกตน (external locus of control) และไวต่อความรู้สึกถูกปฏิเสธ (Mc Whirter, 1990) นอกจากนี้จากผลการวิจัยยังพบว่า ความว่าเหว่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ทางลบ การตำหนิตนเอง ความเบื่อหน่าย การไม่ได้พักผ่อน การไม่มีความสุข และอัตราการเพิ่มขึ้นของวัยรุ่นที่กระทำผิดอีกด้วย (Mc Whirter, 1990)

ในชีวิตวัยรุ่น เพื่อนมีอิทธิพลอย่างยิ่ง เพราะวัยรุ่นมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำตัวให้เพื่อนฝูงยอมรับนับถือ วัยรุ่นจะมีความเข้าใจดีว่าเพื่อนมีความรู้สึกต่อตนอย่างไร ถ้าวัยรุ่นได้รับความนิยมนอกจากเพื่อนฝูงมากเพียงใดย่อมทำให้เขามีลักษณะเป็นมิตร น่าคบ กล้าแสดงออกวางตัวในการเข้าสังคมเป็น และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากเพียงนั้น ซึ่งลักษณะต่างๆ ของบุคลิกภาพดังกล่าวนี้ย่อมจะช่วยให้วัยรุ่นได้รับความนิยมนอกของเพื่อนฝูง ตรงกันข้ามถ้าวัยรุ่นไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน มักจะสร้างเจตคติต่อตนเองในแง่ไม่ดีขึ้นมา โดยเฉพาะจะมีความรู้สึกแค้นเคียดและบางครั้งก็หวาดหวั่นใจ วัยรุ่นพยายามที่จะยอมรับและคล้อยตามความคิดเห็นการกระทำทุกอย่างของเพื่อน เพื่อเป็นที่รักใคร่และนิยมนอกของของกลุ่ม ทั้งๆ ที่บางครั้งอาจรู้สึกไม่เต็มใจก็ตาม และบางครั้งจะพยายามแสดงตัวโอ้อวดเพื่อให้เพื่อนประทับใจในความสามารถของตน (สุพัตราสุภาพ . 2529:141)

ปัญหาที่ตามมาอีกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 คือ ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นในสังคมและปัญหาทางการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น โดยเฉพาะการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนจะเป็นเครื่องตัดสินว่า เขามองโลกและตัวเองอย่างไร ถ้าเขารู้สึกมั่นคงในความสัมพันธ์กับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน ก็จะเห็นว่าโลกนี้อบอุ่น เป็นสถานที่ที่น่าอยู่ มีความรู้สึกมั่นใจในตนเองและผู้อื่น และจะแสวงหาความเกี่ยวข้องของสัมพันธกับเพื่อน ๆ อีกต่อไป อีกทั้งได้รับประสบการณ์จากกลุ่มเพื่อน ทำให้เขาสามารถพัฒนาทักษะและทัศนคติทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการสร้าง และรักษาความสัมพันธ์เมื่อเขาโตเป็นผู้ใหญ่ (สุณีย์ ธีรดากร.2526:178) และจากการที่นักเรียนประสบปัญหาสัมพันธภาพกับเพื่อน อาจส่งผลให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ ติดตามมา ดังที่ กรอนลันด์ (สุรัชย์ โกศิยะกุล. 2526:32; Gronlund.1969) กล่าวว่า นักเรียนที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม ปัญหาด้านสัมพันธระหว่างบุคคล เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ เกิด

ความเครียดและไม่มีความสุข ในทางตรงกันข้ามนักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีในโรงเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 นั้น จะเป็นนักเรียนที่ปรับตัวได้ดี มีสัมพันธภาพที่ดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้นพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล พบปัญหาค้ายคลึงกันโดยไม่ทราบสาเหตุ ไม่ว่าจะเป็นเด็กเก็บตัว เข้ากับเพื่อนไม่ได้ อยู่อ้างว่างเดียวดายลำพัง ส่งผลต่อผลการเรียน สู้ท้อก็เรียนต่อในโรงเรียนไม่ไหว และลาออกไป หรือหายไป โดยไร้การติดต่อ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องความว่าเหว และสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างกันหรือไม่ อย่างไร โดยทำการศึกษากับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนเซนต์ราฟาแอล ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานต่อการสร้างความเข้าใจและการพัฒนาการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความว่าเหวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพ การสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว และการเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร
2. เพื่อศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพการสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว และการเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความว่าเหว และสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงระดับความว่าเหวและสัมพันธภาพกับเพื่อน โดยจำแนกตามตัวแปรดังนี้คือ เพศ ระดับชั้น สถานภาพการสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร นอกจากนี้ยังทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความว่าเหวและสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ครูแนะแนวและครูประจำชั้น ผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการสร้างความเข้าใจให้ความช่วยเหลือป้องกันระหว่างบ้านกับโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนเซนต์ราฟาแอลในจังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2551 จำนวน 730 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้มาจากนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนเซนต์ราฟาแอล ในจังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2551 โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวน 500 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 เพศ

- 1.1.1 ชาย
- 1.1.2 หญิง

1.2 ระดับชั้น

- 1.2.1 มัธยมศึกษาปีที่ 1
- 1.2.2 มัธยมศึกษาปีที่ 2
- 1.2.3 มัธยมศึกษาปีที่ 3

1.3 สถานภาพสมรสของพ่อแม่

- 1.3.1 อยู่ด้วยกัน
- 1.3.2 แยก,หย่าร้าง,หม้าย

1.4 การเป็นลูกคนเดียว

- 1.4.1 ใช่
- 1.4.2 ไม่ใช่

1.5 การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

- 1.5.1 ร่วมกิจกรรม
- 1.5.2 ไม่ร่วมกิจกรรม

2. ตัวแปรตาม แบ่งเป็นดังนี้

2.1 ความว่าเหวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.2 สัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความว้าเหว** หมายถึง การรับรู้ถึงความรู้สึกที่ไม่มีความสุขของนักเรียน เป็นความไม่สุขสบายทางด้านจิตใจ ที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียสัมพันธภาพระหว่างกัน การติดต่อสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสังคมลดลง มีความรู้สึกขาดความรักความอบอุ่น ขาดความผูกพัน โดดเดี่ยว อ้างว้าง และขาดที่พึ่ง รู้สึกตนไม่มีค่า ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก และมีแนวโน้มแยกตัวออกจากสังคม

2. **สัมพันธภาพกับเพื่อน** หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อนเมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ การพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านการเรียน การทำงาน และด้านส่วนตัว การรู้จักให้และการยอมรับเคารพในสิทธิของเพื่อน สนใจในความรู้สึกเพื่อน การหวังใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน และการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน

3. **เพศ** หมายถึง ลักษณะทางเพศของนักเรียน

3.1 เพศชาย

3.2 เพศหญิง

4. **ระดับชั้น** หมายถึง ระดับชั้นการเรียนของนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ

4.1 ม.1 หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.2 ม.2 หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4.3 ม.3 หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5. **สถานภาพการสมรสของพ่อแม่** หมายถึง ลักษณะการอยู่ร่วมกันของบิดาและมารดา และนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบดังนี้คือ

5.1 อยู่ด้วยกัน หมายถึง พ่อและแม่ อาศัยอยู่ด้วยกันในบ้านเดียวกัน

5.2 แยก,หย่าร้าง,หย่าร้าง หมายถึง สภาพชีวิตสมรสสิ้นสุดลงโดยกฎหมาย หรือแยกกันอยู่ของพ่อและแม่

6. **การเป็นลูกคนเดียว** หมายถึง การเป็นลูกคนเดียวของครอบครัวหรือมีพี่น้องของนักเรียนที่เกิดจากบิดามารดาเดียวกัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบดังนี้คือ

6.1 ใช่ หมายถึง นักเรียนเป็นลูกคนเดียวของครอบครัว

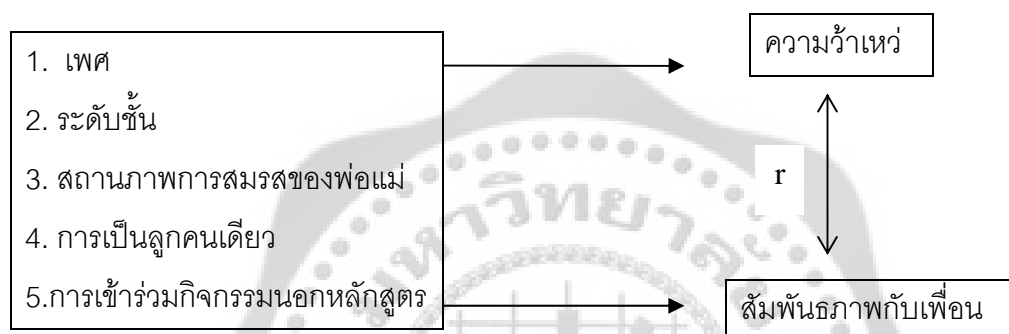
6.2 ไม่ใช่ หมายถึง นักเรียนมีพี่น้องในครอบครัวเดียวกัน

7. การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร หมายถึง การที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆที่โรงเรียนจัดให้มีขึ้นนอกเหนือจากตารางเรียนตามเวลาปกติ เช่น กิจกรรมส่งเสริมด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ ภาษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบดังนี้คือ

7.1 เข้าร่วม หมายถึง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

7.2 ไม่เข้าร่วม หมายถึง นักเรียนไม่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีความว่าเหวแตกต่างกันโดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว และการเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกันโดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว และการเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

3. ความว่าเหวและสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความว่าเหว่

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความว่าเหว่

1.1.1 ความหมายของความว่าเหว่

1.1.2 สาเหตุของความว่าเหว่

1.1.3 ชนิดของความว่าเหว่

1.1.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความว่าเหว่

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความว่าเหว่

1.3 เอกสารและงานวิจัยของตัวแปรที่ใช้ศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความว่าเหว่

1.3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

1.3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสถานภาพสมรสของพ่อแม่

1.3.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับระดับชั้น จำนวนพี่น้อง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

2.1.1 ความหมายของสัมพันธภาพกับเพื่อน

2.1.2 หลักพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน

2.1.3 คุณภาพของสัมพันธภาพ

2.1.4 การสร้างสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อน

2.1.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

2.3 เอกสารและงานวิจัยของตัวแปรที่ใช้ศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

2.3.1.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

2.3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสถานภาพสมรสของพ่อแม่

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความว่าเหว่และสัมพันธภาพกับ

เพื่อน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความว่าเหว

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความว่าเหว

1.1.1 ความหมายของความว่าเหว

ความว่าเหว หมายถึง ความรู้สึกเป็นทุกข์และไม่น่าพอใจ ซึ่งบุคคลสามารถรับรู้ได้ด้วยตนเอง เมื่อตระหนักได้ว่าสัมพันธภาพทางสังคมที่ตนมีไม่สอดคล้องกับความต้องการหรือความคาดหวังของตน โดยความรู้สึกว่าเหวนี้เกิดขึ้นได้ทั้งที่บุคคลอยู่คนเดียวตามลำพังหรืออยู่ในกลุ่มคนมากมายก็ได้ (Peplau & Perlman , 1982 ; McWhirter , 1990) ความว่าเหวนี้จะปรากฏชัดเจนในวัยรุ่นเป็นวัยที่รู้สึกว่าร่าเหวมากที่สุด(Sullivan,1953; Rubenstein& Shaver, 1982; Brennan, 1982 ; Rice,1993)

เวส (Weiss. 1973,1987) แบ่งความว่าเหวออกเป็น ความว่าเหวอันเนื่องมาจากขาดคนใกล้ชิด หมายถึงประสบการณ์ที่บุคคลหนึ่งรู้สึกว่าร่าเหวจากคนรอบข้าง ไม่มีใครที่จะพูดคุยหรือแบ่งปันชีวิตด้วย ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากขาดความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมแบบตัวต่อตัวหรือความสัมพันธ์แบบเพื่อน และความว่าเหวทางสังคม หมายถึง ประสบการณ์ที่บุคคลมีคู่ชีวิต แต่อยู่ในสถานที่แปลกใหม่ และมีโอกาสที่จะพัฒนาสัมพันธภาพน้อย ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการไม่มีแหล่งสนับสนุนทางสังคม ขาดเพื่อน ขาดมิตรภาพ

วัลลภา โคสิตานนท์ (2542) ให้ความหมายความว่าเหวไว้ว่า หมายถึง ความทุกข์ทรมานจิตใจ อันเกิดจากการสูญเสียสัมพันธภาพที่มีความหมายหรือมีความสำคัญกับบุคคลอื่น ทำให้รู้สึกว่าตนเองด้อยค่า ไม่มีใครรักและเอาใจใส่ เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว และอยากแยกตัวออกจากสังคม นอกจากนี้ วรวิทย์ ธนประภุต (2545) ได้ให้ความหมายของความว่าเหวว่าหมายถึงความรู้สึกเหงา ความรู้สึกเป็นทุกข์ ที่รู้สึกเหมือนอยู่คนเดียว โดยมีความรู้สึกว่าสิ่งที่สำคัญขาดหายไป เกิดจากการแยกจากบุคคลสำคัญและขาดคนที่เข้าใจ

จากคำนิยามความว่าเหวดังกล่าวข้างต้น พบว่าทุก ๆ คำนิยามของความว่าเหว จะมีความเหมือนกัน 3 ประการคือ (1) ความว่าเหวเกิดจากความบกพร่องเกี่ยวกับสัมพันธภาพทางสังคมของบุคคล (2) ความว่าเหวเป็นปรากฏการณ์ด้านความรู้สึกที่รับรู้ได้ด้วยตนเอง ในการติดต่อกับผู้อื่นจะทำให้เกิดความว่าเหวขึ้นได้ เมื่อคนเราเกิดความไม่พอใจในคุณภาพของการติดต่อสัมพันธ์นั้น ซึ่งความว่าเหวนี้มีความแตกต่างจากการอยู่คนเดียวหรือความโดดเดี่ยว (3) ความว่าเหวเป็นเรื่องเกี่ยวกับความทุกข์ใจ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความรู้สึกว่าร่าเหว เป็นความรู้สึกที่ทุกข์ทรมานใจ สามารถเกิดขึ้นได้สำหรับทุกเพศทุกวัยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยรุ่น วัยที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ผู้ใหญ่จึงจำเป็นต้องดูแลเอาใจใส่ เด็กในวัยนี้อย่างใกล้ชิด ผู้ทำการวิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา

เรื่องความว่าเหวในนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เนื่องจากวัยนี้เป็นวัยแห่งหัวเลี้ยวหัวต่อ วัยแห่งการสับสน และต้องการแนวทางเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป ดังนั้นการทำวิจัยในครั้งนี้เพื่อเตรียมการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนต่อไป

1.1.2 สาเหตุของความว่าเหว

เชฟเวอร์ (Shaver.1982) ได้กล่าวไว้ว่า ความว่าเหวเป็นผลจากปัจจัยจากปฏิสัมพันธ์ของสถานการณ์ และลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล โดยปัจจัยจากสถานการณ์จะมีผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพที่ลดน้อยลง ส่วนลักษณะส่วนบุคคลนั้นก็เกี่ยวข้องกับระยะเวลาของการมีความรู้สึกว่าจะเหว ว่าบุคคลนั้นมีความว่าเหวตลอดเวลาหรือ ยาวนานเพียงใดและทั้งสองปัจจัยนี้ก็จะส่งผลต่อความว่าเหว สำหรับอิทธิพลขององค์ประกอบทั้งสองนั้นมีดังต่อไปนี้คือ

1. อิทธิพลจากสถานการณ์ ได้แก่ เหตุการณ์ที่ลดการติดต่อทางสังคมกับบุคคลอื่น และเป็นเหตุส่งเสริมสำหรับความรู้สึกว่าเหว เช่น การหย่าร้าง หรือการสูญเสียคู่ชีวิต การแยกจากครอบครัวเพื่อไปอยู่ในที่แห่งใหม่ อาจเพื่อการศึกษา หรือย้ายที่อยู่ การเปลี่ยนแปลงสถานภาพด้านการเงิน ตำแหน่ง การหนีออกจากบ้าน และความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นราบรื่นเริ่มมีอุปสรรคเป็นต้น

2. มีอิทธิพลจากลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล จะทำให้อิทธิพลจากสถานการณ์ที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่งผลต่อความรู้สึกว่าเหวมากขึ้น ดังที่ Hanson , Jones และ Carpenter (1984 cited in Penrod, 1986) ได้ชี้ให้เห็นลักษณะเฉพาะ 4 แบบ ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความรู้สึกว่าเหว คือ ขาดทักษะทางสังคมที่เหมาะสม มักจะขี้อาย เก็บตัว ไม่กล้าแสดงออก มีความขัดแย้งในอารมณ์และเครียด มักจะมีความวิตกกังวลและซึมเศร้า ไม่มีความยินดีในตัวเอง มักจะไม่มี ความมั่นใจในตัวเอง ดูถูกตัวเอง และมีทัศนคติทางลบในการดำเนินชีวิต มักจะมีความไม่เป็นมิตรและมองโลกในแง่ร้าย

3. ทักษะทางสังคม และรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ โดยจะรู้สึกไม่ยอมรับผู้อื่น พูดน้อย ไม่กล้าเปิดเผยตัวเอง หรือเปิดเผยตัวเองอย่างผิดแบบแผน รวมทั้งไม่ยอมรับตัวเองด้วยสรุปก็คือ ความว่าเหวจะมีมากเมื่อความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้ง กระทบกระเทือนโดยเฉพาะความคุ้นเคย และความเปิดเผยระหว่างกันร่วมกับระยะเวลาที่มีปฏิสัมพันธ์กันบกพร่อง

4. การสนับสนุนทางสังคมที่ได้รับและวิธีเผชิญความรู้สึกว่าเหว การสนับสนุนทางสังคมจะช่วยให้มองเห็นปัญหาและแก้ปัญหาได้ ลดความวิตกกังวล ส่วนวิธีเผชิญความรู้สึกนั้น ใช้กลยุทธ์หลายอย่างด้วยกัน เช่น ลดความต้องการที่ไม่จำเป็นลง เพิ่มปริมาณและคุณภาพของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และประเมินความต้องการของตนเองใหม่ โดยลดความคาดหวังให้ใกล้เคียงกันกับความจริง

จากสาเหตุความว้าเหวข้างต้น พบว่าความว้าเหวเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุเช่น การได้รับอิทธิพลจากสถานการณ์รอบตัว ลักษณะส่วนบุคคลของบุคคลนั้น ๆ ทักษะทางสังคม และการสนับสนุนทางสังคม ไม่ว่าจะสาเหตุความว้าเหวเกิดจากสาเหตุใดก็ตามมีผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตและการปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างแน่นอน ผู้วิจัยจึงศึกษาความรู้สึกว่าเหว โดยศึกษาจาก ตัวแปรที่ต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว และการ เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรที่แตกต่างกันมีผลต่อความว้าเหวของนักเรียนหรือไม่

1.1.3 ชนิดของความว้าเหว

มูสเทคส์ (Moustakes .1961) อธิบายว่าความว้าเหวมี 2 ชนิด คือ

1. ความว้าเหวในภาวะที่เป็นอยู่ (Existential Loneliness) หมายถึง ความว้าเหว อันเกิดขึ้นเสมอ ๆ ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เช่น เกิดความเจ็บป่วยทางร่างกาย การอยู่ อย่างโดดเดี่ยว

2. ความว้าเหวจากความวิตกกังวล (Loneliness Anxiety) เป็นความว้าเหวที่เกิด ความขัดแย้งในตนเองที่สะสมได้เป็นเวลานาน ความไม่สามารถแสดงความเป็นตัวของตัวเองหรือมี พฤติกรรมเสแสร้งได้

ครีชี , เบริก , ไวรท์ (Creecy , Berg & Wright .1985 อ้างถึงจาก วันเพ็ญ เอี่ยม จ้อย และสุพรรณิ เตรียมวิศิษฐ์, 2535) และ ฟรancis (Francis .cited in Rodgers, 1989) ได้แบ่ง ความว้าเหวออกเป็น 2 ชนิด ดังนี้

1. ความว้าเหวชนิดปฐมภูมิ (primary หรือ ordinary loneliness) เป็นความว้าเหว ที่เกิดได้ในชีวิตประจำวัน เป็นความรู้สึกปกติเมื่อไม่มีผู้อื่นอยู่ด้วยกับตนเลย หรือตนเองมีการแยก อารมณ์หรือแยกตัวจากสังคม (social isolation) หรือเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นโดยสัมพันธ์กับการพูด ขำซากของคนที่ตนอยู่ด้วย ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย รู้สึกเหมือนว่างเปล่า และช่วงเวลาของชีวิต ขณะนั้นเหมือนไร้แก่นสาร (emptiness) รู้สึกเหมือนถูกทอดทิ้ง (exclusion) ร่วมกับความรู้สึกสงสาร ตนเอง (self - pity) ไม่อยากพบปะผู้คนและค่อย ๆ แยกตัวออกจากสังคม

2. ความว้าเหวชนิดทุติยภูมิ (secondary หรือ pathological loneliness) เป็น ความว้าเหวที่เกิดขึ้นเนื่องจากการต้องอยู่ลำพัง ถูกห่างจากบุคคลอื่น หรือต้องอยู่คนเดียว เนื่องจากการจากไปของบุคคล หรือการพลัดพรากจากบุคคล หรือสิ่งที่คุ้นเคยอันเป็นที่รัก หรือมี ความสำคัญต่อตน ความว้าเหวชนิดนี้จัดว่าเป็นโรคชนิดหนึ่ง หากไม่ได้รับการดูแล จัดการแก้ไข ผู้ ที่มีความว้าเหวอาจเริ่มการไม่ดูแลตนเอง ขาดความสนใจต่อตนเองและทำกิจวัตรประจำวันแยก ตนเอง และในที่สุดอาจลดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองได้ อาจรุนแรงจนขาดความสามารถในการ ควบคุมตนเอง

เบค และ ยิง (Beck & Young 1978 cited in Peplau & Perlman, 1982) ได้แบ่งความว้าเหวออกเป็น 3 ชนิด ตามระยะเวลาของความว้าเหวคือ

1. ความว้าเหวชนิดชั่วคราว (Transient Loneliness) หรือความว้าเหวในชีวิตประจำวัน (Everyday Loneliness) เป็นความว้าเหวที่พบมากที่สุด เป็นความรู้สึกว่าเหวที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวและเกิดขึ้นไม่นานนัก

2. ความว้าเหวชนิดที่เกิดจากการมีสถานการณ์ที่สำคัญในชีวิต เกิดขึ้นกับบุคคลนั้น (Situation Loneliness) เป็นความว้าเหวที่มักจะเกิดภายหลังเหตุการณ์เคร่งเครียดที่สำคัญของชีวิต เช่น การตายของคู่สมรส หรือการหย่าร้าง บุคคลที่เกิดความรู้สึกนี้จะหายจากความว้าเหวและยอมรับความสูญเสียในเวลาไม่นานเกิน 1-2 ปี

3. ความว้าเหวชนิดเรื้อรัง (Chronic Loneliness) เกิดในบุคคลที่ไม่เคยพึงพอใจในสัมพันธภาพของตนกับผู้อื่น เป็นระยะเวลา 1-2 ปี ติดต่อกัน โดยที่บุคคลนั้นไม่สามารถพัฒนาให้สัมพันธภาพดีขึ้นได้เลย ทำให้ไม่มีสัมพันธภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้อื่นได้

ชนิดของความว้าเหว ที่สามารถสรุปได้จากความหมายข้างต้นคือ ความว้าเหวแบบชั่วคราวที่เกิดขึ้นในชีวิตและสามารถหายไปได้ในระยะเวลาที่เหมาะสม และความว้าเหวแบบเรื้อรังหรือแบบถาวร ที่เกิดขึ้นในชีวิตที่แม้แต่ระยะเวลามีอาจเยียวความรู้สึกเหล่านั้นให้หายไปหมดในชีวิต ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นฐานข้อมูลสำหรับการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาด้านความรู้สึกว่าเหว โดยยึดหลักการแก้ปัญหาตามชนิดของความว้าเหวที่แตกต่างกัน ดังนั้นวิธีการช่วยเหลือจึงต้องแตกต่างกันด้วยเช่นกัน

1.1.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความว้าเหว

เพปพลอ และ เพอร์แมน (Peplau & Perlman, 1982) เป็นผู้นำแนวคิดเชิงปัญญานิยมมาอธิบายความว้าเหว ลักษณะที่เด่นชัดที่สุดของแนวคิดนี้คือ ให้ความสำคัญกับความคิดว่าเป็นปัจจัยที่เป็นสิ่งที่เชื่อมกลางระหว่างการขาดความสามารถทางสังคม และประสบการณ์ของความว้าเหว Peplau ยังกล่าวอีกว่าสาเหตุของความว้าเหวที่บุคคลหนึ่งได้รับ สามารถก่อให้เกิดประสบการณ์ที่รุนแรง และเป็นไปได้ว่าความว้าเหวจะฝังแน่นตลอดไป

สำหรับแนวคิดเชิงปัญญานิยมนี้ Peplau และ Perlman (1982) นิยามความว้าเหวว่าเป็นประสบการณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจเกิดขึ้น เมื่อเครือข่ายด้านความสัมพันธ์ทางสังคมในด้านปริมาณหรือในด้านคุณภาพไม่เพียงพออย่างที่บุคคลต้องการ นั่นคือ บุคคลจะรู้สึกว้าเหวเมื่อตระหนักว่าความสัมพันธ์ทางสังคมที่ตนรับรู้ว่ามีอยู่จริงนั้นมีระดับน้อยกว่าความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างที่ตนต้องการหรือคาดหวังไว้

ความว่าเหว่สามารถเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้จากการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานความสัมพันธทางสังคมของบุคคล โดยมาตรฐานความสัมพันธทางสังคมหรือระดับความสัมพันธทางสังคมที่บุคคลต้องการนั้น เกิดจากประสบการณ์ในอดีต ที่ส่งผลให้บุคคลพัฒนาภาพลักษณ์ปฏิสัมพันธ์และสัมพันธภาพทางสังคมไว้ และนอกจากนี้ยังเกิดจากการเปรียบเทียบทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการประเมินตนเอง โดยที่บุคคลจะประเมินความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของตนเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของผู้อื่น

ความว่าเหว่เกิดขึ้น เมื่อบุคคลรับรู้ว่าคุณสมบัติทางสังคมที่ตนมีอยู่จริงไม่สอดคล้องกับความสัมพันธ์ทางสังคมที่ตนต้องการ โดยมีสาเหตุจากปัจจัยส่งเสริม (predisposing factors) และเหตุการณ์ปัจจุบัน (precipitating events)

ปัจจัยส่งเสริมที่ทำให้เกิดความว่าเหว่ ได้แก่ ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลแต่ละคน จะมีบุคลิกภาพและพฤติกรรมตามบุคลิกภาพแตกต่างกันไป เช่น ลักษณะขี้อายหรือการขาดทักษะทางสังคม อาจรบกวนการสร้างหรือรักษาสัมพันธภาพทางสังคมที่พึงพอใจ และเป็นจุดเริ่มต้นของความว่าเหว่ ส่วนค่านิยมและบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมนั้น จะแตกต่างกันไปตามแต่ละสังคม เช่น วัฒนธรรมตะวันตกเน้นให้บุคคลพึ่งพาตนเองสูง และพยายามทำเป้าหมายให้สำเร็จด้วยตนเอง วัฒนธรรมเอเชียจะเน้นการอยู่ร่วมกันและช่วยเหลือกันภายในสมาชิกของครอบครัว ซึ่งค่านิยมและบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมที่ต่างกันนี้สามารถส่งผลต่อความว่าเหว่ได้

ส่วนเหตุการณ์ปัจจุบันหรือสภาพการณ์ทางสังคมในขณะนั้น ก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความว่าเหว่ โดยที่สภาพการณ์ทางสังคมที่ต่างกัน ย่อมมีลักษณะในการติดต่อทางสังคมแตกต่างกันไป เช่น ระยะเวลา ระยะทาง ความเครียดของคนว่างงาน ความพึงพอใจในสถานภาพสมรส อาจเพิ่มความเสี่ยงที่ทำให้บุคคลรู้สึกว่าคุณว่ได้ และจุดเริ่มต้นของความว่าเหว่จึงเกิดจากเหตุการณ์ในขณะนั้น เช่น การสูญเสียสัมพันธภาพที่สำคัญจากการตาย การหย่าร้าง หรือการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายโรงเรียน ที่อยู่หรือการงาน เป็นอีกลักษณะของการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ทางสังคมที่บุคคลมีอยู่จริงหรือความสัมพันธ์ทางสังคมที่บุคคลต้องการ

บุคคลจะรับรู้และคิดเกี่ยวกับสถานการณ์ในชีวิต โดยผ่านกระบวนการคิด และให้เหตุผลต่อสถานการณ์นั้น ๆ เช่น เมื่อบุคคลเกิดการเปรียบเทียบทางสังคมว่า สถานการณ์ที่ตนประสบแย่กว่าสถานการณ์ของเพื่อน บุคคลจึงรู้สึกว่าคุณว่มากขึ้น หรือถ้าบุคคลให้เหตุผลว่าคุณว่เกิดขึ้นจากการขาดความสามารถของตน การให้เหตุผลนี้ก็ส่งผลต่อประสบการณ์ความว่าเหว่ของบุคคลนั้นด้วย และเมื่อเกิดความรู้สึกว่าคุณว่ขึ้นบุคคลจะมีการตอบสนองหรือเผชิญกับความว่าเหว่แตกต่างกันไป

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความว่าเหว่ หมายถึง การรับรู้ถึงความรู้สึกที่ไม่มีความสุขเป็นความไม่สุขสบายด้านจิตใจที่เกิดขึ้น จากการสูญเสียสัมพันธ์ภาพระหว่างกันและกัน การติดต่อสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์ กับบุคคลอื่นและสังคมลดลง มีความรู้สึกขาดความรักความอบอุ่น ขาดความผูกพัน โดดเดี่ยว อ้างว้าง และขาดที่พึ่ง รู้สึกตนไม่มีค่า ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก และมีแนวโน้มแยกตัวออกจากสังคม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความว่าเหว่

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ไอร์แลนด์ และ เพาเวอร์ (Ireland & Power .2004) ได้ทำการศึกษาการอบรมเลี้ยงดู ความว่าเหว่ทางอารมณ์และพฤติกรรมการชมเชยในวัยรุ่นและผู้ใหญ่ที่กระทำผิดกฎหมาย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นจำนวน 117 คน อายุ 18-21 ปี และผู้ใหญ่จำนวน 103 คน อายุ 21 ปีขึ้นไป ทั้งสองกลุ่มนี้เป็นชายที่มาจากคุก 2 แห่ง ในสหราชอาณาจักรอังกฤษ พบว่า ความว่าเหว่มีความสัมพันธ์ทางบวกและการตกเป็นเหยื่อของการถูกชมเชยทั้งทางตรงและทางอ้อม

โรเคช(Rokach,1997) ศึกษาถึงสาเหตุและประสบการณ์ความว่าเหว่อาสาสมัครชาย 295 คนและหญิง 338 คน พบว่า สาเหตุของความว่าเหว่จัดเป็นกลุ่มได้เป็น ความไม่เพียงพอส่วนบุคคล ความขาดแคลนทางด้านพัฒนาการ สัมพันธภาพความใกล้ชิดที่ไม่ได้รับการเติมเต็ม การแยกจากบุคคลที่มีความหมาย และความรู้สึกว่าไม่ได้รับความสนใจจากสังคม

โรเทนเบิร์กและแมคโดนัลด์ (Rotenberg & MacDonaid.2004) ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างความว่าเหว่และความเชื่อใจระหว่างบุคคลในเด็ก ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนเกรด 4 และ 5 จำนวน 63 คน ชาย 30 คน หญิง 33 คน พบว่า ความว่าเหว่สัมพันธ์ทางลบกับ ความเชื่อมั่นไว้วางใจในเพื่อน (trust beliefs in peers) ความเชื่อมั่นไว้วางใจในเพื่อนเพศเดียวกัน (trust beliefs in same – gender peers)ความเชื่อมั่นไว้วางใจในเพื่อนสนิท (trust beliefs in close peers) และพฤติกรรมความเชื่อใจซึ่งกันและกัน (reciprocal trusting behavior) และพบว่า เพศไม่มีความแตกต่างทางด้านความว่าเหว่

จากข้อมูลข้างต้นกล่าวได้ว่า จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องความว่าเหว่ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยติดตามผลการวิจัยต่างประเทศพบว่า ผลของความว่าเหว่ส่งผลถึงพฤติกรรมของนักเรียนอย่างแน่นอน จึงสนใจศึกษาความว่าเหว่ที่มีตัวแปรพื้นฐานที่แตกต่างกันว่าส่งผลต่อความว่าเหว่ของวัยรุ่นอย่างไร

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วรวิทย์ ธนประภคต (2545) ศึกษาสาเหตุของความว่าเหวและการเผชิญกับความว่าเหวของนักเรียนประจำ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประจำชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 312 คน พบว่า นักเรียนประจำวัยรุ่นที่มีระดับชั้นแตกต่างกันมีคะแนนความว่าเหวแตกต่างกันและนักเรียนประจำวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรมีคะแนนความว่าเหวแตกต่างจากนักเรียนประจำวัยรุ่นที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร ส่วนเพศและภูมิภาคหลังทางครอบครัวที่แตกต่างมีความความว่าเหวที่ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งความว่าเหวยังสัมพันธ์กับความสัมพันธ์กับเพื่อน

จุฑามาศ ฉัตรโฬารกุล (2547) การวิเคราะห์ความว่าเหวของเยาวชนหญิงที่กระทำผิดกฎหมาย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนหญิงที่กระทำผิดกฎหมายในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จำนวน 100 คน พบว่า เยาวชนหญิงที่กระทำผิดกฎหมายโดยทั่วไปมีความว่าเหวในระดับค่อนข้างต่ำ และมีการปรับตัวด้านครอบครัวค่อนข้างดี และผู้ที่มีความว่าเหวเผชิญกับความว่าเหวโดยใช้กลวิธี การหาทางผ่อนคลาย แสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และหลีกเลี่ยงปัญหา โดยเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว ไม่แก้ปัญหา และไม่คอยได้ใช้การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความว่าเหวดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่องความว่าเหวและสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากวัยนี้เป็นวัยที่ควรให้การดูแลอย่างใกล้ชิด เพราะเป็นช่วงวัยของการเลือกทางเดินของชีวิต เพราะถ้าสภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียนไม่พร้อมด้วยเหตุผลใดๆก็ตาม ย่อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชีวิตไม่สมบูรณ์ และจะส่งผลกระทบต่ออนาคตของนักเรียนคนนั้นอย่างแน่นอน ดังนั้นการมีข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนมากขึ้นเท่าไร ครูและผู้ปกครองก็จะสามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทันทั่วทั้ง

1.3 เอกสารและงานวิจัยตัวแปรที่ศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความว่าเหว

1.3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

วิจัยต่างประเทศ

ลอง และ กง (Lau & Kong :1999) ศึกษาการตอบสนองของบุคคลที่ว่าเหวต่อบุคคลอื่นที่ว่าเหวในนักศึกษามหาวิทยาลัยจำนวน 96 คน พบว่า บุคคลที่ว่าเหวในระดับต่ำจะแสดงการตอบสนองในทางลบต่อบุคคลอื่นที่ว่าเหว และพบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความว่าเหวและอัตมโนทัศน์ โดยอัตมโนทัศน์ของความสัมพันธ์กับเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ และอัตมโนทัศน์ทั่วไปเป็นตัวทำนายความว่าเหว

สคอร์ตซ์ และ มัวร์ (Schultz & Moore :1986 อ้างถึงใน Schultz & Moore,1989) พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งชายและหญิงที่มีบิดาลักษณะควบคุมหรือปฏิเสธ มีความว่าเหวมากกว่านักศึกษาที่บิดายอมให้เป็นตัวของตัวเองและยอมรับ และนักศึกษาระดับปริญญาตรีหญิงที่มีมารดาลักษณะควบคุมหรือปฏิเสธมีความว่าเหวมากกว่านักศึกษาที่มารดายอมให้เป็นตัวของตัวเองและยอมรับ

เต๋า (Tao : 1999) ทำการศึกษาระยะยาว 3 ปี ในเรื่องความว่าเหวในวัยรุ่นตอนต้น (ประสบการณ์ทางสังคม) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 183 คน เป็นนักเรียนชั้นเกรด 6-8 ผลการศึกษาพบว่า ความว่าเหวสัมพันธ์กับบุคลิกภาพ ทักษะทางสังคม ความซึมเศร้า แต่ไม่สัมพันธ์กับปัญหาภายนอก ผลการศึกษานี้ไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง

จากผลการวิจัยข้างต้น ยังหาบทสรุปที่แน่นอนไม่ได้ว่าเพศต่างกันมีผลต่อความว่าเหวในทิศทางเดียวกันหรือตรงกันข้าม จากข้อมูลที่ได้มาเพศ และวัย เป็นปัจจัยที่ส่งต่อความว่าเหวอย่างแน่นอน เพื่อหาบทสรุปที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงใช้ตัวแปรเรื่องเพศในการค้นหาคำตอบอีกครั้ง เพื่อข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสถานภาพสมรสของพ่อแม่ วิจัยต่างประเทศ

สโตรบ , เวลียต และเฮลสโตน (Stroebe,Vliet , Hewstone , & Willis.2002) ศึกษาความคิดถึงบ้านของนักศึกษาแรกเข้าที่ย้ายออกจากบ้านเพื่อศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย โดยทำการศึกษาในประเทศอังกฤษและประเทศเนเธอร์แลนด์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาคิดถึงครอบครัวและเพื่อน และมีความยากลำบากในการปรับตัวต่อชีวิตมหาวิทยาลัย ความยากลำบากนี้เกี่ยวข้องกับภาระพึ่งพิงบ้านและ ความว่าเหวและสัมพันธ์กับความซึมเศร้า

โฮจาด , โบเรนเทียน และ ชาปูเรียน (Hojat , Borentein ,& Shapurian.1990) ศึกษาความไม่พอใจบิดา มารดาในวัยเด็ก กับลักษณะบุคลิกภาพในผู้ใหญ่ โดยศึกษาในนักศึกษามหาวิทยาลัยชาวอิหร่านที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยอเมริกันและอิหร่าน จำนวน 573 คน พบว่าความไม่พึงพอใจบิดามารดาในวันเด็กชั้นประถม ความว่าเหวเป็นตัวทำนายความซึมเศร้าได้มากกว่า แต่เป็นตัวทำนายด้านพฤติกรรมและการปรับตัวได้น้อยกว่า ส่วนนักเรียนมัธยม ความว่าเหวเป็นตัวทำนายความซึมเศร้า การรบกวนทางอารมณ์ และการรบกวนทางร่างกายได้มากกว่า แต่เป็นตัวทำนายการขาดประสบการณ์ทางบวกได้น้อยกว่า นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบความว่าเหวและความซึมเศร้าด้วยเพศ และระดับชั้น พบว่า ในนักเรียนชั้นประถม นักเรียนระดับชั้นเกรด 5 และ 6 มีความว่าเหวต่ำกว่าและความซึมเศร้าสูงกว่านักเรียนระดับชั้นเกรด 7 เด็กผู้ชายชั้นประถมมีความว่าเหวและความซึมเศร้าสูงกว่าเด็กผู้หญิงชั้นประถม และไม่มี ความแตกต่างในความว่าเหวในเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงชั้นมัธยม แต่เด็กผู้ชายมีความซึมเศร้าต่ำกว่าผู้หญิง

คูโธรนา (Cutrona.1982, อ้างอิงใน Evans & Hubbs- Tail,1991) ทำการศึกษา นักศึกษา มหาวิทยาลัย ที่ออกจากบ้านไปอยู่หอพักมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษารู้สึกว่าเหตุใน สัปดาห์แรกหลังจากเริ่มเรียนที่มหาวิทยาลัย และความรู้สึกนี้จะคงมีอยู่หลายปี บางครั้งนำไปสู่การฆ่าตัวตาย และการออกจากโรงเรียน นักศึกษาให้เหตุผลว่า ต้องจากครอบครัวและเพื่อนจำนวน 40% การมาเรียนทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับความรักจำนวน 15% มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมห้องนอนจำนวน 11% ต้องเรียนตามลำพัง 11%

ชอลส์ และ มัวร์ (Schultz & Moore .1986 อ้างอิงใน Schultz & Moore, 1989) พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งชายและหญิงที่มีบิดาลักษณะควบคุมหรือปฏิเสธ มีความว่าเหว่มากกว่านักศึกษาที่บิดายอมให้เป็นตัวของตัวเองและยอมรับ และนักศึกษาระดับปริญญาตรีหญิงที่มี มารดาลักษณะควบคุมหรือปฏิเสธมีความว่าเหว่มากกว่านักศึกษาที่มารดายอมให้เป็นตัวของตัวเอง และยอมรับ

จากวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อความ ว่าเหว่ทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจทำวิจัยเรื่องนี้โดยใช้ตัวแปรลักษณะครอบครัวที่ แตกต่างกันระหว่าง ครอบครัวปกติและครอบครัวหย่าร้าง เพราะครอบครัวคือด่านแรกที่สะสม ประสบการณ์ความเข้มแข็งในชีวิตของนักเรียน ถ้าครอบครัวใดเข้มแข็ง นักเรียนก็จะสมบูรณ์ แต่ ในทางกลับกัน ถ้าครอบครัวใดอ่อนแอ นักเรียนก็จะอ่อนล้า ไม่สามารถเผชิญโลกแห่งความโหดร้ายได้ เพื่อความชัดเจนในตัวแปรลักษณะครอบครัว จึงเป็นหนึ่งในตัวแปรในการทำวิจัยในครั้งนี้

วิจัยในประเทศ

ชีรวัฒน์ นิจนตร (2526 : 197) ได้ศึกษาสภาพเชิงจิต - สังคม ในโรงเรียนกับ สุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัว แตกแยก จะมีมโนภาพแห่งตนต่ำกว่า ซึมเศร้ามากกว่า และมีสุขภาพจิตส่วนรวมเสื่อมมากกว่า วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ

สุชา จันทรเอม (2529 : 122) กล่าวถึงสภาพครอบครัวที่บิดามารดา ฝ่ายใดฝ่าย หนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่ได้อยู่ด้วยกัน จะเป็นการหย่าร้างหรือการทอดทิ้งหรือการแยกกันอยู่ก็ตาม จะเป็นผลให้เด็กขาดการเอาใจใส่ดูแล ไม่ได้ได้รับความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ เท่าที่บิดามารดาอยู่ ด้วยกัน มีผลทำให้เด็กมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย รู้สึกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยว ขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่าง ของเด็ก

1.3.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น การเป็นลูกคนเดียว วิจัยต่างประเทศ

อูร์ก และ ดีเมออร์ (Uruk & Demir : 2003) ศึกษาบทบาทของเพื่อนและครอบครัวในการทำนายระดับความว้าเหวของวัยรุ่น โดยที่มีกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมปลายชาวตุรกี จำนวน 756 คน มีอายุระหว่าง 14-17 ปี พบว่า มีเพียงเพศเท่านั้นที่มีความแตกต่างกันทางด้านคะแนนความว้าเหว ในขณะที่ ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้อง และระดับการศึกษาของพ่อแม่ ไม่มีความสัมพันธ์กับความว้าเหว

แวน บัสเคริก และ ดุก (Van Buskirk & Duke : 1991) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเผชิญปัญหาและความว้าเหวในวัยรุ่น มีกลุ่มตัวอย่าง 33 คน อายุ 14-17 ปี พบว่า ไม่มีตัวแปรทางประชากรใดมีความสัมพันธ์กับคะแนนของความว้าเหว อันได้แก่ อายุ เพศ ระดับชั้นเรียน อาชีพของพ่อแม่ และจำนวนของการเดินทางไปทำงานของพ่อแม่

ไวส์แมน และ กัตฟรอนด์ (Wiseman & Gutfreund : 1995) ศึกษาความแตกต่างทางเพศในความว้าเหวและความซึ่มเศร้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มองหาการให้คำปรึกษา มีกลุ่มตัวอย่างชายอายุเฉลี่ย 25 ปี และหญิง 23 ปี รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 325 คน พบว่า ตัวแปรทางประชากรนั้นนอกจากเพศแล้ว ไม่มีตัวแปรใดที่มีผลต่อความว้าเหว อันได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส ปีการศึกษา ประเทศบ้านเกิด ปีที่อพยพมาสู่อิสราเอล และการเป็นนักเรียนต่างชาติ

จากการวิจัยข้างต้น ตัวแปรระดับชั้น จำนวนพี่น้อง ไม่มีผลต่อความว้าเหวยกเว้นตัวแปรเพศเท่านั้นที่มีผลต่อความว้าเหว แต่ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยจากต่างประเทศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำตัวแปรที่กล่าวข้างต้นนำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ด้วยเช่นกัน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธภาพกับเพื่อน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธภาพกับเพื่อน

2.1.1 ความหมายของสัมพันธภาพกับเพื่อน

ซิงเกอร์ (Chickering. 1969 : 94) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพกับเพื่อน ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง การที่บุคคลมีความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นและการเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งพาตนเองไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งการอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้แก่ ความสามารถยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลอื่นได้ และการมีน้ำใจกว้าง การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน การให้และการรับ

ชัยพร วิชชาวุธ (2530 : 69) ได้ให้ความหมายของคำว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างบุคคล มนุษย์อยู่เป็นสังคม การกระทำของมนุษย์ แต่ละคนจึงสัมพันธ์กับการกระทำของคนอื่นๆ ในสังคม เกิดขึ้นทันทีเมื่อการกระทำของคนหนึ่งมีผลกระทบต่อผลกรรมที่อีกคนหนึ่งจะได้รับ

สุลักษณ์ มีชูทรัพย์ (2539: 162) ได้ให้ความหมายของคำว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง กระบวนการติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อทำความรู้จักกันโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันด้วยความเต็มใจ มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน อาศัยการแสดงออกทางกาย วาจา และใจ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ไม่จำกัดแน่นอน

แสงทอง ปุระสุวรรณ (2541:21) ได้ให้ความหมายของคำว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง กระบวนการติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อทำความรู้จักกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้วยความเต็มใจ มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน

เกย์ (มณี ดีประสิทธิ์ .2541:7; อ้างอิงจาก Gay.1981) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในระหว่างบุคคล โดยกระบวนการนี้จะเกิดขึ้นทีละเล็กทีละน้อยอย่างต่อเนื่อง และรวมเข้าด้วยกันเป็นองค์ประกอบของกระบวนการของความคุ้นเคยและบุคคลที่เกี่ยวข้องจะอยู่ในฐานะบุคคลอันเป็นที่รักกันและกัน

จากความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง กระบวนการติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อทำความรู้จักกัน เพื่อให้ได้มาซึ่ง ความรักใคร่ ความเข้าใจอันดีต่อกัน

2.1.2 หลักพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน

ความสามารถที่จะให้ผู้อื่นยอมรับเป็นเพื่อนนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถและทักษะทางสังคมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลซึ่งโคลดแมน และแฮมเมอร์ (สุภาพรรณ โตจรัส. 2527; อ้างอิงมาจาก Coleman and Hammer. 1974) ได้กล่าวถึงหลักฐานในการสร้างสัมพันธภาพซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่

1. การมีวัตถุประสงค์ร่วม

สัมพันธภาพใดก็ตามจะยั่งยืนก็ต่อเมื่อสัมพันธภาพนั้น สนองความต้องการของบุคคลทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นเพื่อความรัก การเป็นที่ยอมรับทางสังคม ความรู้สึกมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี เป็นต้น ถ้าไม่สนองความต้องการ แม้ในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสัมพันธภาพไม่อาจอยู่ได้ ดังนั้น การมีวัตถุประสงค์และความต้องการร่วมกันจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

2. การเคารพในสิทธิและความเป็นตัวของตัวเองของบุคคล

สัมพันธภาพที่ใกล้ชิดอาจแตกร้างลงได้ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งล้ำสิทธิและไม่ยอมให้อีกฝ่ายหนึ่งเป็นตัวของตัวเอง คนที่เคยสนิทกันและอาจเลิกคบกันได้การปฏิบัติต่อกันแบบประชาธิปไตย ด้วย ความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของกันและกัน จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งแต่ไม่ได้หมายความว่า เราจะต้องยอมรับและเห็นด้วยความคิดหรือความเชื่อของเขา

3. โครงสร้างและแบบแผนของสัมพันธภาพ

สัมพันธภาพทางสังคมโดยทั่วไป มักมีโครงสร้างและลักษณะการติดต่อสื่อสารเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นที่ตกลงสอดคล้องต้องกัน เช่น สัมพันธภาพระหว่างครู กับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนกับเพื่อน บิดามารดากับบุตร เป็นต้น โครงสร้างและแบบแผนการติดต่อสัมพันธภาพนั้น ๆ เป็นราย ๆ ไป เป็นส่วนใหญ่ โครงสร้างและแบบแผนการติดต่อสื่อสารที่พัฒนาขึ้นอยู่ในขอบเขตที่สร้างความพึงพอใจให้ทั้งสองฝ่าย สัมพันธภาพจะยาวนานหรือไม่ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจทั้งสองฝ่ายได้รับ

4. องค์ประกอบของการติดต่อสื่อสาร

องค์ประกอบของการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในความสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้แก่

4.1 การมีภูมิหลังและประสบการณ์แตกต่างกันเช่นผู้มีระดับการศึกษาและฐานะเศรษฐกิจเดียวกันมักมีภาษาที่สื่อสารความหมายระดับเดียวกัน

4.2 การเลือกรับรู้โดยให้ความสนใจเฉพาะข้อความบางตอนทำให้ไม่ได้ข้อเท็จจริงทั้งหมด ซึ่งทำให้การตีความผิดพลาดได้

4.3 อารมณ์และความรู้สึกในขณะที่มีการรับรู้ปัจจัยในสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะป็นเหตุการณ์ หรือบุคคลที่ก่อให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ความมั่นใจ ความกลัวหรือ ความโกรธ เป็นต้น อาจทำให้เกิดการรับรู้และการตีความหมายที่ผิดพลาดได้

4.4 ความไม่ไวในการรับรู้ ส่วนใหญ่อารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อความต่าง ๆ มีความหมายสำคัญยิ่งกว่าข้อความที่สื่อสารออกมา ความไม่สามารถรับรู้ถึงอารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่อาจทำให้รับรู้ตีความหมายพลาดได้

5. การรู้จักตนเอง และสิ่งแวดล้อมอย่างกระจ่าง

5.1 การรับรู้ตนตามความเป็นจริงซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับตนเอง

5.2 การรับรู้ผู้อื่นได้ตรงความเป็นจริงยอมนำไปสู่การยอมรับในตัวจริงของผู้อื่น

5.3 การรับรู้ผู้อื่นได้ตรงความเป็นจริง ซึ่งสัมพันธภาพจะยืดยาวได้ถ้าสนองความต้องการและก่อให้เกิดความพึงพอใจร่วมกันทั้งสองฝ่าย ดังนั้นจึงต้องพยายามขจัดปัญหาในการติดต่อสื่อสารที่เกิดขึ้น

6. การห่วงใยในสวัสดิการของผู้อื่น

อาจแสดงออกโดยการพูดหรือกระทำ อาจพูดปลอบใจ แสดงความห่วงใย หรือให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้อื่นประสบความยุ่งยากลำบากใจ หรือแสดงความซาบซึ้ง แสดงความขอบคุณ ในคุณความดี ที่ผู้อื่นได้แสดงต่อตน แสดงความชื่นชมในความดีที่ผู้อื่นมี ย่อมเป็นการเสริมแรงคุณลักษณะ เช่นนั้น และช่วยสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

7. การซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

การเป็นตัวของตัวเอง และซื่อสัตย์ต่อความคิดเห็น และความเชื่อของตนเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญบุคคลไม่ควรหลีกเลี่ยงที่จะพูดความจริงเพียงเพราะไม่กล้าเผชิญความขัดแย้งและควรมีความเชื่อด้วยว่า ผู้อื่นก็ย่อมจะกล้าเผชิญความจริงและหาทางแก้ไขปัญหาได้ในทางสร้างสรรค์อย่างไรก็ตามความเป็นจริงที่พูดต้องแสดงให้เห็นความเคารพในความเป็นตัวของตัวเองของผู้อื่น คำนึงถึงความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น พร้อมทั้งแสดงความห่วงใยเป็นมิตรอย่างจริงใจด้วยความหวังดี จึงเป็นความจริงที่นุ่มนวลไม่ก้าวร้าว ถ้าเพื่อนถามว่าชอบทรงผมแบบใหม่ของเขาไหม ถ้าเราไม่ชอบเห็นว่าไม่สวย การตอบดูไม่คั่นหน้าทรงเก๋ถ้าจะรับหน้ามากกว่า คงจะสร้างสรรค์ว่าการตอบว่าดูไม่ได้เลยหรือน่าเกลียด เป็นต้น

มลธิภา ทรงวุฒิสีล.(2528: 265-266; อ้างอิงจาก Sullivan) เชื่อว่า ความปรารถนาของมนุษย์ มีที่สำคัญอยู่ 2 ประการคือ ความผาสุกทางกาย อันได้มาจากปัจจัยทางด้านวัตถุ เช่น อาหาร ที่อยู่ เครื่องใช้ ความอบอุ่น การรักษาพยาบาลยามเจ็บไข้ อีกประการหนึ่งคือ ความอบอุ่นทางจิตใจ ซึ่งได้มาจากความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในกลุ่มมนุษย์ เขาเชื่อว่าความสำราญทางกายยังเป็นรองความอบอุ่นทางจิต จริงอยู่ทารกเกิดใหม่มีความต้องการทางกายเป็นส่วนใหญ่ และการตอบสนองของความต้อการเช่นนั้น ย่อมก่อให้เกิดความอบอุ่นทางจิต นั่นคือ ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า พื้นฐานในการสร้างสรรค์สัมพันธภาพทางสังคมโดยทั่วไปแล้ว ปัจจัยทางด้าน การติดต่อสื่อสาร นับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง รวมถึงการมีวัตถุประสงค์และความต้องการที่ตรงกัน นอกจากนี้การรู้จักและเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้อง จะนำมาซึ่งการรู้จักและเข้าใจผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างให้มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น การบกพร่องของการติดต่อสื่อสาร อาจมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน แต่ในวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากข้อมูลของครอบครัวที่แตกต่างกัน และผลกระทบที่มาจากความว้าเหว่เป็นสำคัญ

2.1.3 คุณภาพของสัมพันธภาพ

คุณภาพของสัมพันธภาพ หมายถึง ความรู้สึกจากการพึ่งตนเองหรือพึ่งบุคคลอื่น ไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ได้แก่ การไว้วางใจ การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนตลอดจนการให้ และการรับ(Chickerring,1969 : 94)

บุคคลจะมีความสัมพันธ์ภาพสนิทสนมกันได้จะต้องมีพื้นฐาน ของความไว้วางใจ เกิดขึ้นก่อน ความไว้วางใจจะทำให้บุคคลเกิดความอบอุ่นใจ กล้าแสดงความคิดเห็น ช่วยเหลือเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน การมีความไว้วางใจจะต้องมีการพัฒนาเป็นขั้นตอนไม่ใช่ไปสู่จุดสูงสุดเลยภายในครั้งเดียว ความไว้วางใจจะถูกสร้างขึ้นมา บุคคลมีความรู้สึกว่าบุคคลได้รับการสนับสนุนและยอมรับ มีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความไว้วางใจกันมากขึ้น (อรุณีประภา หอมเศรษฐี (2529 : 53-54) นอกจากนี้สัมพันธภาพที่บุคคลมีการเปิดเผยตนเอง จะทำให้เกิดความไว้วางใจ มั่นใจในตัวบุคคลนั้นการไว้วางใจจะเกิดจากการยอมรับบุคคลอื่นและมีการติดต่อกันอย่างเปิดเผยตนเองแต่ไม่รู้สึกยอมรับบุคคลอื่นต่อไป (Johnson . 1972:43-46)

สำหรับบุคคลที่ให้ความสำคัญกับการวิพากษ์วิจารณ์มากเกินไป จะเป็นบุคคลที่ไม่มีความไว้วางใจ และชอบตำหนิติเตียนบุคคลอื่น ถ้าบุคคลเรียนรู้ที่จะไว้วางใจบุคคลอื่น จะทำให้บุคคลนั้นไม่มองว่าตนเองอยู่เหนือกว่าหรือต่ำกว่าบุคคลอื่น แต่จะนับบุคคลว่าเป็นบุคคลคนหนึ่งหรือเป็นเพื่อนมิใช่ศัตรูหรือคู่แข่ง บุคคลจะปฏิบัติต่อบุคคลอื่นในฐานะที่เป็นมนุษย์มากกว่าวัตถุ (ชูชัย สมิติไกร . 2528: 87-88)

ส่วนการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเป็นการให้ความช่วยเหลือ ต่อบุคคลอื่น ขณะเดียวกันต้องไม่เป็นการทำร้ายต่อตนเอง หรือมีลักษณะที่สนองตอบความต้องการของบุคคลอื่น เสมอ พยายามที่จะทำอะไรเพื่อบุคคลอื่นแต่ฝ่ายเดียวซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกเหนื่อยอ่อนทั้งกายและใจ กลายเป็นบุคคลที่ห่างเหินกับตนเอง แต่ถ้าเราเป็นตัวเองและรู้วิธีการสร้างความสมดุล ระหว่างความต้องการของตนเอง และบุคคลอื่น ถึงแม้ว่าเราจะช่วยเหลือบุคคลอื่นในยามที่บุคคลนั้นมีปัญหา แต่เราก็จะไม่แก้ปัญหาแทนบุคคลนั้นทั้งหมดทุกอย่างเพราะเรามีความเชื่อมั่นว่า บุคคลนั้นมีความสามารถที่จะรับผิดชอบตนเองได้ (ชูชัย สมิติไกร . 2528: 113-114)

นอกจากนี้ในการติดต่อหรือสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ไม่มีใครที่จะเป็น ผู้รับหรือผู้ให้ อยู่ฝ่ายเดียวได้ควรมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมสังคมที่จะต้องมีการตอบสนองกัน อยู่ตลอดเวลา พฤติกรรมสังคมที่จะต้องมีการตอบสนองกันอยู่ตลอดเวลา พฤติกรรมสังคมนี้เป็น ศิลปะที่เรียนรู้ได้ แต่จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพื้นฐานอันละเอียดอ่อนในจิตใจของแต่ละบุคคลบางคน ละเอียดอ่อนมาก สามารถรับความรู้สึกของผู้อื่นได้ไวและสามารถ ให้ สิ่งๆนั้นที่ต้องการได้ถูกต้อง ทั้งกาลเทศะ ผลที่เกิดขึ้นนั้นคือความพอใจ อันนำไปสู่ไม่ตรีจิต และมีตรภาพ แต่บางคนพื้นฐาน จิตใจยังไม่ละเอียดอ่อนนักจึงยังไม่สามารถอ่านความรู้สึกหรือความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่งได้ การ

ตอบสนองจึงอาจจะไม่ตรงหรือไม่ถูกต้องผลที่เกิดขึ้นนั้น คือความพึงพอใจซึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้ง นอกจากนี้ปัจจัยที่แฝงอยู่ และเป็นเครื่องเสริมให้มิตรภาพดำเนินไปอย่างราบรื่น คือความจริงใจที่เกิดขึ้นทั้งฝ่ายผู้ให้และผู้รับ(กิตติยวดี บุญชื้อ. 2522:114)

จากคุณภาพของสัมพันธภาพดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า คุณภาพของสัมพันธภาพควรมีลักษณะของการพึงพอใจซึ่งกันและกัน คือมีความไว้วางใจ กล้าเปิดเผยตนเอง ไม่ให้ความสำคัญกับการวิพากวิจารณ์มากเกินไป ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน มีความเป็นตัวของตัวเอง เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ ซึ่งจะนำไปสู่สัมพันธภาพที่ดี

2.1.4 การสร้างสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อน

วิจิตร อาวะกุล (2525 : 137 - 141) กล่าวว่า วิธีปฏิบัติให้เพื่อนรักใคร่เห็นอกเห็นใจควรปฏิบัติดังนี้

1. เปิดฉากทักทายติดต่อกัน
2. มีความจริงใจต่อเพื่อน
3. หลีกเลี่ยงการนินทาเพื่อน
4. อย่าขัดท้อความผิดให้เพื่อน
5. ยกย่องชมเชยเพื่อนในสิ่งที่สมควร
6. ให้ความร่วมมือในกิจการของเพื่อนด้วยความเต็มใจเสมอ
7. ให้เพื่อนได้ทราบในเรื่องที่เขารับผิดชอบหรือเกี่ยวข้อง
8. พึงความเห็นของเพื่อน ๆ บ้าง
9. หลีกเลี่ยงการทำตัวเหนือเพื่อน
10. ทำตนให้เสมอต้นเสมอปลาย
11. ใจกว้างและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนฝูง
12. ออกไปพบปะสังสรรค์กันกับเพื่อนบ้างตามสมควร
13. ให้ความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเพื่อนในยามทุกข์ร้อน

2.1.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

สัมพันธระหว่างบุคคล เป็นผลรวมของการปฏิบัติความประพฤติระหว่างบุคคลซึ่งเกิดจากการที่บุคคลได้ร่วมกันทำกิจกรรม และมีส่วนร่วมในด้านการติดต่อสื่อความหมาย ความสำเร็จการเปลี่ยนแปลง การแก้ปัญหาและการจูงใจซึ่งกันและกัน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2539:115-117) แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลนั้นมีหลายทฤษฎี

แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (FIRO-Fundamental Interpersonal Relation Orientation) โดยวิลเลียม ชูลทซ์ (Schultz.1966:59) ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงความต้องการระหว่างบุคคลทั้งในระดับพฤติกรรมและความรู้สึก ซึ่งจำเป็นและเพียงพอที่จะอธิบายการแสดงออกของบุคคล เมื่อมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในกลุ่มได้โดยความต้องการระหว่างบุคคลในระดับพฤติกรรมประกอบด้วย 3 มิติ คือ การเข้ากลุ่ม การควบคุม ความรักใคร่ผูกพัน

ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของซัลลิแวน(ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2530:55-57; อ้างอิงจาก Hall and Lindzey.1963) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยมีความเห็นว่า พฤติกรรมและบุคลิกภาพของมนุษย์ เป็นผลมาจากสัมพันธภาพระหว่างบุคคล บุคคลไม่สามารถแยกความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้เลยนับตั้งแต่เกิด มนุษย์นั้นเป็นผลผลิตของการมีความสัมพันธ์กันทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสรีระวิทยาเป็นเครื่องบ่งชี้ความต้องการของบุคคล และบอกทิศทางของการเจริญเติบโต

1.ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีความเชื่อว่ามนุษย์ มีความต้องการพื้นฐาน 2 ประการ คือ (ทัศนา บุญทอง.2528:20-31)

1.1 ความต้องการความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นความต้องการทางสรีระวิทยา เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ

1.2 ความต้องการความมั่นคง (Security) เป็นความต้องการด้านจิตสังคมรวมถึงความสุข สบายใจ การมีความคิดและค่านิยม ที่อยู่ในกรอบกับการยอมรับของสังคม สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล โดยที่บุคคลจะได้รับความปลอดภัยเพราะมีเพื่อน ซึ่งเพื่อนในที่นี้หมายถึง ผู้หนึ่งผู้ใดที่บุคคลนั้นสนิทสนมพอที่จะยอมรับทุกซักร้อนได้ ไม่ว่าจะอยู่ในวัยเดียวกันหรือไม่ก็ตาม บุคคลที่มีเพื่อนแม้หนึ่งคนย่อมไม่เป็นโรคจิตประสาท (บัลดี อุณหเลขกะ. 2533:14;ประมวลคิดค้นสัน.2524)

2. โครงสร้างบุคลิกภาพ ซึ่งซัลลิแวนได้อธิบายว่าโครงสร้างของบุคลิกภาพมีหลากหลายเป็นผลจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสามารถแบ่งได้อย่างหยาบ ๆ 3 ประการ คือ (ศรีเรือน แก้วกังวาน.2539:66)

2.1 กระบวนการปรับเปลี่ยนพลังงาน (Dynamism) พฤติกรรมที่เป็นความเคยชินในด้านความสัมพันธ์กับคนอื่น เช่น ชอบรับใช้ช่วยเหลือบุคคล ชอบเอาเปรียบ ชอบบั่นเพื่อให้อะไรเห็นอกเห็นใจ ฯลฯ ศูนย์กลางของกระบวนการปรับเปลี่ยนพลังงานคือระบบตัวตน (Self System) เป็นกระบวนการที่พัฒนามาจากวิธีการป้องกันตนเอง เพื่อให้ความสัมพันธ์กับผู้อื่นดำเนินไปอย่างราบรื่น

2.2 กระบวนการสร้างภาพบุคคล (Personification) คือมโนภาพที่บุคคลวาดเป็นภาพตัวเอง เป็นภาพคนอื่นที่มีสัมพันธ์ภาพกับตน โดยจะมีความเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งกับความรู้สึก เจตคติ และความคิดที่บุคคลมีขึ้นเนื่องจากได้รับประสบการณ์ทางด้านความพึงพอใจและความวิตกกังวล และจะมีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของบุคคลที่เคยได้รับจากบุคคลอ้างอิง และสร้างภาพบุคคลตามประสบการณ์ที่ได้รับได้ผลิต อันจะทำให้บุคคลมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและบุคคลอื่นนั่นก็คือ บุคคลสามารถที่จะประเมินตนได้ ดังนั้นภาพก็จะเกิดขึ้น

2.3 กระบวนการคิด (Cognitive Process) ซัลลิแวน เชื่อว่า กระบวนการคิดเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างบุคลิกภาพซึ่งมี 3 ลักษณะใหญ่ ๆ

2.3.1 ประสบการณ์โปรโตแทกซิค (Prototaxic) เป็นประสบการณ์ที่ยังมิได้พัฒนาปรับปรุง เป็นความคิดระดับทารกเกี่ยวกับการรับรู้ด้านประสาทสัมผัส ความรู้สึก ซึ่งเกิดขึ้นทันทีทันใด โดยปราศจากการเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมและในที่สุดบุคคลไม่สามารถรำลึกได้อีก

2.3.2 ประสบการณ์พาราแทกซิค (Parataxic) เป็นประสบการณ์ที่ต่อเนื่องจากประสบการณ์โปรโตแทกซิค บุคคลเริ่มเชื่อมโยงสิ่งแวดล้อมให้มีความสัมพันธ์เป็นประสบการณ์ได้แยกได้ว่าสิ่งใดคือตนเอง สิ่งใดไม่ใช่ตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะเข้าใจสัมพันธ์ภาพระหว่างสิ่งต่างๆ

2.3.3 ประสบการณ์ซินแทกซิค (Syntactic) เป็นประสบการณ์ขั้นสูงสุดบุคคลเริ่มเรียนรู้ติดต่อโดยใช้ภาษา คำพูด สัญลักษณ์ มีผลให้บุคคลสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้อย่างมั่นคง

สรุปได้ว่า ซัลลิแวน เน้นสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสังคม เพราะจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลมีพฤติกรรมเกิดขึ้น เขาเน้นความมั่นคงและสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลที่ดี เพื่อสภาพจิตสังคมสมบูรณ์ การมีสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลที่ไม่ดีจะก่อให้เกิดปัญหามากมาย อันเป็นผลมาจากขาดความพึงพอใจ (มณี ดีประสิทธิ์.2541:28;อ้างอิงจาก Friberg.1983)

นอกจากทฤษฎีสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของไฟโรและซัลลิแวนแล้ว ยังมีทฤษฎีสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของเพปพลาว ที่มีความเห็นสอดคล้องกัน โดยมีสาระสำคัญตอนหนึ่งที่เน้นในเรื่องบุคคลที่มีความเชื่อว่าบุคคลแต่ละคนประกอบด้วยลักษณะ และความต้องการทางเคมี สรีระวิทยา และด้านสัมพันธ์ภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากการมีสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลนี้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาของบุคลิกภาพตั้งแต่วัยทารกจนตลอดช่วงชีวิต พัฒนาการนี้เป็นไปเพื่อให้ชีวิตที่มีความสุขและมีประโยชน์ บุคคลทุกคนมีความต้องการเฉพาะตน เมื่อความต้องการไม่ได้รับการตอบสนอง เป็นผลให้เกิดความไม่พอใจ ความคับข้องใจ เครียดและกังวล ความรู้สึกเหล่านี้เกี่ยวข้องกับระดับของความปรารถนาที่แต่ละบุคคลได้ตั้งไว้ และเมื่อนั้นบุคคลจะต้องจัดการกับความความรู้สึกที่เกิดขึ้นและรู้สึกมั่นคงมากขึ้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน งานวิจัยในต่างประเทศ

แคพแลน (Kaplan.1956 : 56) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของเด็กในโรงเรียนมัธยม จำนวน 180 คน โดยศูนย์สุขภาพจิตพรินซ์จอร์จ ในแมรีแลนด์ (Prince George County Mental Health Clinic) พบว่า พวกที่ปรับตัวได้ดีคือ พวกที่มีความสุขในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีเหตุผลดีเหมาะสมกับอายุ ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 69.6

กรอนลันด์ (สุรชัย โกศิยะกุล .2526 : 32;อ้างอิงมาจาก Groulund.1959) ศึกษาปัญหาในการปรับตัวของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุในการเรียนไม่มีประสิทธิผล เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์ และไม่มีความสุข

เดอคอสเตอร์ (Decoster.1981 : 5789 –A) ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในการสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

กาลานากิ และ คาแลนากิ- อากิกิ (Galanaki & Kalantzi – Azizi.1999) ศึกษาความสัมพันธ์ของความว่าเหวและความไม่พึงพอใจทางสังคมของเด็กในโรงเรียน ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 103 คน และเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 135 คน โดยใช้แบบสอบถาม ของ Loneliness and Social Dissatisfaction Questionnaire – Greek version ของ Asher,Hymel และ Renshaw (1984) และมาตรวัดการรับรู้ ความสามารถของตนเองของเด็กต่อการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน (Greek version) ของ Wheeler และ Ladd (1982) ผลการวิจัยพบว่า เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความว่าเหวสูงกว่าเด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญ เพศหญิงมีความว่าเหวมากกว่าเพศชาย แต่ความไม่พึงพอใจทางสังคมไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศ

มารูยามา(วรารัตน์ ประสิทธิ์ธัญกิจ.2537:93;อ้างอิงจาก Maruyama.1976:123-125) ศึกษาความสัมพันธ์ของลำดับการเกิดและความเป็นที่นิยมในหมู่เพื่อน โดยการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 1,750 คนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงประถมศึกษาปีที่ 6 วิธีการที่ศึกษาโดยใช้สังคมมิติในสถานการณ์ การเลือกเพื่อนที่จะนั่งด้วยและการให้คะแนนของครูพบว่า ลูกคนกลางและลูกคนสุดท้ายได้รับเลือกเป็นเพื่อนเล่น และเพื่อนที่จะนั่งด้วยมากกว่าลูกคนโต และในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พบว่า ลูกคนกลางและคนสุดท้ายต้องมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดีกว่าลูกคนโต

จากงานวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน สรุปได้ว่า บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น มีการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อน สังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี ส่งผลให้มีแนวโน้มในการเรียนสูงขึ้น ส่วนวัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิผล มีความตึงเครียดทางอารมณ์ และไม่มีความสุข ดังนั้นวิจัยในครั้งนี้จึงศึกษาสัมพันธภาพด้วยเช่นเดียวกัน

งานวิจัยในประเทศ

วรารัตน์ ประสิทธิ์ธัญกิจ (2537 :90) ได้ศึกษาการปรับตัวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนกีฬา จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง 111 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวของมนุษย์ ฉบับใช้กับระดับนักเรียนระดับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นลูกคนแรก และคนกลาง มีการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มาลินี อัญโพธิ์ (2526: 61) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวทางสังคม ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอินทราธรรมกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2525 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปรับตัวของกลุ่มทดลองลดลงกว่าก่อนการได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ (2537: 58) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคมจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากงานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อนสรุปได้ว่า การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าวัยรุ่นประพฤติปฏิบัติกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ทำให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้เป็นอย่างดี จะทำให้วัยรุ่นรู้สึกอบอุ่นใจ มีความมั่นใจเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3 เอกสารและงานวิจัยของตัวแปรที่ศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

2.3.1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

เนื่องจากเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างในหลายๆ ด้าน เช่น สภาพสรีระ การถูกอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ การปฏิบัติที่ได้รับจากสังคมรอบข้าง ทำให้ตัวแปรเพศมีอิทธิพลต่อลักษณะการแสดงออก ศักยภาพและพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนระหว่างเพศชายและเพศหญิง จึงมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปด้วยสอดคล้องกับ โจนส์ (กาญจนา ควรสุภา.2516:อ้างอิงมาจาก Jones.1954:781) กล่าวไว้ว่า สังคมมิได้มุ่งหวังให้เด็กหญิงและเด็กชายมีรูปแบบพฤติกรรมเหมือนกัน ดังนั้นการฝึกอบรมเด็กแต่ละเพศจึงจะแตกต่างกัน เนื่องจาก การยอมรับหรือการปฏิเสธจากสังคม ยังมีความหมายต่อเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย และสังคมมักจะเข้มงวดกับความประพฤติของเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย ด้วยเหตุนี้อาจทำให้เด็กชายมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสมหรือกระทำผิดมากกว่าเด็กหญิง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

งานวิจัยในต่างประเทศ

คาแพลน (นิลวรรณ ศิริอังกุล.2535:27; อ้างอิงมาจาก Kaplan. 1959:293) ศึกษาสุขภาพจิตของเด็กในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า เด็กหญิงมีปัญหาความคับข้องใจและการปรับตัวมากกว่าเด็กชาย เนื่องจากเด็กหญิงได้รับการคุ้มครองดูแลอย่างใกล้ชิดจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ถูกอบรมสั่งสอนให้รู้จักและกระตือรือร้น รู้จักควบคุมอารมณ์ เก็บความรู้สึก วิตกกังวลและความก้าวร้าวไว้ ทำให้เกิดความคับข้องมากขึ้น ไม่มีอิสระในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ส่วนเด็กชายนั้นได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้นำครอบครัวมีอิสระในการแสดงออกทางพฤติกรรมได้มากกว่าเด็กหญิง

งานวิจัยในประเทศ

บัวทอง สว่างไสภาพกุล (2524:167) พบว่า ชายและหญิงมีความแตกต่างกันทางสรีระและจิตวิทยา เช่น โครงสร้างทางร่างกายและการตอบสนองทางอารมณ์ เป็นต้น สังคมและวัฒนธรรมมีส่วนอย่างมากในการกำหนดบทบาท และการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ของชายและหญิง

จิราภรณ์ สุทธิสานนท์ (2529:81) ศึกษาการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า สังคมได้มีค่านิยมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กหญิงให้มีกิจกรรมยามว่างน้อย มีความประพฤติดี และต้องอยู่ในกรอบของขนบธรรมเนียมประเพณีมากกว่าเด็กชาย จึงทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กชายไม่เคร่งครัดมากนัก

จากรายงานการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างในหลายๆ ด้าน เช่น สรีระร่างกาย การตอบสนองทางอารมณ์ การถูกอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ การปฏิบัติที่ได้รับจากสังคมรอบข้าง ซึ่งทำให้เพศหญิงได้รับการฝึกอบรมที่เข้มงวดกว่าเพศชาย ดังนั้น เพศหญิงมีความประพฤติดี การแสดงออกมีมารยาท และเหมาะสมมากกว่าเพศชาย อย่างไรก็ตามก็พบว่าเพศหญิงมีปัญหาคับข้องใจและการปรับตัวมากกว่าเพศชาย เนื่องจากการได้รับความคุ้มครองอย่างใกล้ชิดกับพ่อแม่ ทำให้เพศหญิงเก็บความรู้สึก วิตกกังวล และความก้าวร้าวไว้ ไม่มีอิสระในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งอาจจะทำให้เพศหญิงมีพฤติกรรมแสดงออกด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนแตกต่างกับเพศชาย

2.3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสของพ่อแม่

เด็กที่เป็นปัญหาของสังคม ในเมืองใหญ่ๆ เด็กจะไปอยู่ตามโรงภาพยนตร์ ชอบเล่นการพนัน ช่างสู่มักนกระทำสิ่งที่ไม่ดีอาจจะถึงกับเป็นแก๊งร่วมกัน ปล้นจี้ ซึ่งเด็กเหล่านี้ เมื่อมีการสอบประวัติแล้ว มักจะพบว่ามาจากครอบครัวที่แตกแยกเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเด็กที่เจริญเติบโตขึ้นในสภาพครอบครัวที่พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันย่อมนับว่าเป็นโชคดีของเด็กผู้นั้นมากเด็กจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีอารมณ์มั่นคง มีสุขภาพจิตและสุขภาพดี เป็นผู้ที่กล้าเผชิญกับปัญหาต่างๆ ยอมรับสภาพที่แท้จริงของตน เป็นผู้ที่กล้าเผชิญกับปัญหาต่างๆ ยอมรับสภาพที่แท้จริงของตน เป็นผู้มีอารมณ์แจ่มใส มองโลกในแง่ดี ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กคนใดโชคร้ายต้องตกอยู่ในครอบครัวที่มีลักษณะแตกแยกหรือพ่อแม่ไม่ลงรอยกันอยู่เสมอ ก็จะต้องตกอยู่ในสภาพที่น่าสงสาร และน่าเห็นใจเป็นอย่างยิ่ง (ยุวดี เทียรชประสิทธิ์.2523:20)

สภาพครอบครัวแตกแยก ไม่ว่าจะเป็ครอบครัวที่มีเฉพาะบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียวหรือไม่มีทั้งบิดาและมารดา ก็ก่อให้เกิดความเจ็บปวดและปัญหาตามมา คือเด็กจะมีความเจ็บปวดทางอารมณ์ยาวนาน เด็กจะมีความอ่อนไหวมากกว่าคนอื่นเมื่อต้องเผชิญกับความกดดันที่เท่ากัน (Mavis E.1979:881)ยังมีผลกระทบต่อสุขภาพและปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาด้านการเรียน ความประพฤติ เป็นต้น

ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์ (2529:122-132) ได้กล่าวถึง ผลกระทบของการที่ครอบครัวแตกแยกไว้ดังนี้ คือ

- 1.มีผลกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก
- 2.การปรับและพฤติกรรมทางเพศของเด็ก มักมีปัญหาเพราะขาดรูปแบบที่จะเลียนแบบ
- 3.เด็กเกิดปมด้อยเมื่อออกไปติดต่อสังคมภายนอก
- 4.เด็กที่มาจากครอบครัวแตกแยก เมื่อแต่งงานมีแนวโน้มจะเกิดครอบครัวแตกแยกด้วย

นอกจากนี้ จิตรา วสุวานิช (2524:31-34) ได้กล่าวถึงปัญหาครอบครัวแตกแยกว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กไว้ดังนี้

1. ครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกัน การหย่าร้างกันของพ่อแม่ นับว่าเป็นผลร้ายต่อพัฒนาการทางด้านจิตใจของเด็กมาก เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าเหว่ไม่มั่นใจตนเอง ไม่อยากอยู่บ้าน ชอบไปเล่นกับเพื่อนมากกว่า บางคนก็อาจจะเก็บตัว ซึมเศร้า บางรายก็อาจจะกลายเป็นเด็กก้าวร้าว ชอบรุกรานผู้อื่นไปก็มี นอกจากนี้แล้วเด็กจะเป็นคนที่ไม่มั่นคง ไม่รักใคร่จริง และไม่คิดว่าใครจะรักเขาจริงทั้งนี้เพราะไม่เคยเห็นใครเป็นแบบอย่างที่ดีมาตั้งแต่เด็ก

2. ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกันจะทำให้เด็กมีความวิตกกังวลสูง เด็กจะไม่เข้าใจว่าพ่อแม่ทะเลาะกันแล้วก็อาจจะดีกันได้ อาจจะพูดคุยกันเหมือนปกติ ในความเข้าใจของเด็ก โดยเฉพาะเด็กเล็กนั้น มักจะคิดว่านี่คือภาวะที่สที่สุดจะทนทานได้ และบ่อยครั้งที่เดียวเด็กเล็กมักจะคิดว่าตนเองคือสาเหตุของการทะเลาะวิวาทของผู้ใหญ่ เพราะเด็ก ๆ ไม่อาจจะทำตัวเป็นกลางในการทะเลาะเบาะแว้งของพ่อแม่ เพราะในใจของเด็กจะต้องเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผลของความรู้สึกอันนี้อาจจะเป็นอันตรายต่อการพัฒนานิสัยและความรู้สึกในเรื่องเพศได้ การโจมตีกันให้ลูกฟังของพ่อแม่ จะพัฒนานิสัยการเป็นคนที่ชอบหาเรื่องกับผู้อื่น ชอบหาทางเล่นงานคู่สมรส ยกตนข่มท่าน ทำทุกวิถีทางเพื่อชนะคู่ต่อสู้ ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีความซื่อสัตย์ และมีแนวโน้มที่จะเป็นคนโรคประสาทได้

3. ครอบครัวที่มีพ่อคนเดียวหรือแม่คนเดียว มีผลทำให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาโดยไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร ความเศร้าโศกเสียใจของสามีภรรยา ความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ ล้วนแต่มีผลต่อการที่จะต้องปรับตัวของคู่สมรส และส่งผลกระทบต่อเด็กได้ทั้งสิ้น

จากเอกสารข้างต้นกล่าวถึงลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกัน ถือว่าเป็นปัญหาที่ทำร้ายจิตใจนักเรียนอย่างรุนแรง ผู้ที่จะรับกรรมจากเหตุนี้มากที่สุด นักเรียนจะต้องมีความว่าเหว่ มีปมด้อย และรู้สึกว่าตัวไร้ค่า ไร้สัมพันธภาพกับคนรอบข้าง เมื่อโตขึ้นย่างเข้าสู่วัยรุ่นเริ่มรู้จักอาย เด็กจะไม่อยากตอบคำถามใครๆ เมื่อถามถึงพ่อแม่อยู่ที่ตรงไหน ทำงานอะไร อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่เด็กเริ่มโกหก สร้างคำกล่าวเท็จโดยใช้ความเพ้อฝันเป็นสิ่งช่วยกลบเกลื่อนอารมณ์ที่ขาดความรัก ความอบอุ่นที่แท้จริงของครอบครัว นอกจากนี้ยังมีผลกระทบกระเทือนถึงการเล่าเรียนตลอดถึงบุคลิกภาพของเด็กด้วย บางคนอาจจะกลายเป็นคนเงิบขี้นม เก็บตัว ไม่ชอบสมาคมกับใคร ๆ บางคนก็อาจจะกลายเป็นคนชอบแสดงตัว เอะอะ ก้าวร้าวมากเกินควร ทั้งนี้ก็เพื่อจะชดเชยความกดดันที่ตนได้รับจากที่บ้าน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสของพ่อแม่ต่อสัมพันธภาพกับเพื่อน งานวิจัยในต่างประเทศ

แคนเนอร์ และคนอื่นๆ (Kanner and others.1975 : 167) ศึกษาผู้ป่วยในโรงพยาบาลโรคจิตเวชพบว่า มีเด็กประมาณ 30 % ที่เข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลโรคจิตเวชมาจากครอบครัวที่ขาดพ่อแม่ หรือขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เด็กส่วนใหญ่มาจากครอบครัวแตกแยก ต้องพลัดพรากจากครอบครัวกะทันหัน เช่น การตาย การเจ็บป่วย ถูกแยกจากบิดามารดา ปัญหาการหย่าร้าง ทำให้เด็กรู้สึกอ้างว้าง ว้าเหว่ ขาดสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว

มันโร (Munro.1966:433-457) ศึกษาผู้ป่วยจิตเวช ผลที่ได้คือ ผู้ป่วยจิตเวชทั่วไปร้อยละ 19.5 ขาดบิดามารดา หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก่อนอายุ 16 ปี และเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ป่วยอารมณ์เศร้ากับคนปกติ พบว่า พวกที่มีอารมณ์เศร้า สูญเสียบิดาหรือมารดาก่อนอายุ 16 ปี มากกว่าคนปกติ

ออซูเบล (เปรมสุริย์ เชื่อมทอง.2526;อ้างอิงมาจาก Ausubel.n.d.) ซึ่งการศึกษาประวัติของเด็กที่ทำความผิดและเป็นอาชญากร พบว่า ส่วนมากมาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พ่อแม่แยกทางกัน พ่อหรือแม่ตาย หรือทะเลาะเบาะแว้งไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กไม่ได้รับความรัก ความอบอุ่นเพียงพอก่อให้เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวได้ยาก จึงมีโอกาสกระทำความผิดได้ หรือมีบุคลิกภาพแปรปรวนไปจนถึงเป็นโรคประสาทได้

งานวิจัยในต่างประเทศ

ประเทิน มหาพันธ์(2521:65) กล่าวว่า สภาพครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำผิดกฎหมายของเด็ก และเยาวชนอย่างใกล้ชิด และสามารถส่งผลอย่างใหญ่หลวงถึงพฤติกรรมของเด็ก คือเมื่อเด็กขาดบิดามารดา เด็กจะถูกทอดทิ้งให้อยู่ในสภาพที่ด้อยเศรษฐกิจเกิดความคับข้องใจมี ปัญหาในการปรับตัวเมื่ออยู่ในสังคม เด็กที่ขาดทั้งบิดามารดาจะมีความรู้สึกที่ตนขาดความรักความอบอุ่นในชีวิต

ปิยะฉัตร เนนเลิศ(2524:55) ที่ศึกษาปัญหาทางสังคมของผู้ที่พยายามกระทำอัตวินิบาตกรรม พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 30 เกิดความรู้สึกว่าครอบครัวไม่มีความสุขร้อยละ 32 รู้สึกว่าครอบครัวมีความสุขน้อย ส่วนด้านความสนิทสนม พบว่า คนเหล่านี้ไม่มีความสนิทสนมกันเลยระหว่างญาติพี่น้อง

มาโนช สุขฤกษ์ (2528:65) ให้ความเห็นว่า เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ขาดความสมบูรณ์ซึ่งเป็นผลมาจากการตาย การหย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่และสภาวะอื่นๆ ที่ทำให้สูญเสียพ่อแม่ จะทำให้เด็กขาดความรักและความอบอุ่นที่ควรจะได้รับ เป็นคนมีปมด้อยในตนเอง เมื่อโตขึ้นอาจประสบปัญหาการปรับตัวและการสร้างสัมพันธที่ดีกับผู้อื่น

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า เด็กที่มาจากครอบครัวแตกแยก ครอบครัวที่ขาดพ่อแม่หรือขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ส่งผลให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ยาก มีอารมณ์เศร้า รู้สึกอ้างว้าง มีปมด้อยในตนเอง ทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิต ดังนั้น ลักษณะครอบครัว คาดว่าจะมีส่วนสัมพันธ์กับสัมพันธภาพกับเพื่อน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างความว่าเหวและสัมพันธภาพกับเพื่อน

งานวิจัยต่างประเทศ

เต๋า (Tao.1999) ทำการศึกษาระยะเวลา 3 ปี ในเรื่องความว่าเหว ในวัยรุ่นตอนต้น (ประสบการณ์ทางสังคม) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 183 คน เป็นนักเรียนชั้นเกรด 6-8 ผลการศึกษาพบว่า ความว่าเหวสัมพันธ์กับบุคลิกภาพ ทักษะทางสังคม ความซึมเศร้า แต่ไม่สัมพันธ์กับปัญหาภายนอก ผลการศึกษานี้ไม่มีความแตกต่าง ระหว่างเพศชายและเพศหญิง

ครอคเคท (Crockett.2000) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมิตรภาพกับเพื่อนที่มีลักษณะเกเร และการปรับตัวทางอารมณ์กับการปรับตัวทางพฤติกรรมในวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างคือวัยรุ่นตอนต้น 305 คน จากเมืองแห่งหนึ่งทางตะวันตกเฉียงเหนือของ ประเทศแคนาดา ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมเกเรสัมพันธ์ในทางบวกกับความซึมเศร้า ความซึมเศร้าสัมพันธ์ในทางบวกกับความว่าเหว และพฤติกรรมเกเรไม่สัมพันธ์กับความว่าเหว วัยรุ่นหญิงมีความซึมเศร้ามากกว่าวัยรุ่นชาย และไม่พบความแตกต่างระหว่างวัยรุ่นหญิงและวัยรุ่นชายในด้านความรู้สึกว่าเหวหรือพฤติกรรมเกเร วัยรุ่นที่มีเพื่อนลักษณะเกเรมีความรู้สึกว่าเหวไม่แตกต่างจากวัยรุ่นที่มีเพื่อนลักษณะไม่เกเร และวัยรุ่นที่ไม่มีเพื่อนมีความรู้สึกว่าเหวกว่าวัยรุ่นที่มีเพื่อนลักษณะเกเรและวัยรุ่นที่มีเพื่อนลักษณะไม่เกเรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โรเคช และ บาคานลี (Rokach & Bacanli.2001) ศึกษาสาเหตุของความว่าเหว โดยการเปรียบเทียบวัฒนธรรมในชาวแคนาดา 711คน ชาวตุรกี 568 คน และชาวอาร์เจนตินา 398 คน มีอายุระหว่าง 13-83ปี มาตราวัดย่อยปัจจัย 5 อย่าง ที่เป็นสาเหตุของความว่าเหว ได้แก่ ความไม่เพียงพอส่วนบุคคลการขาดแคลนทางพัฒนาการ สัมพันธภาพความใกล้ชิดสนิทสนมที่ไม่ได้รับการเติมเต็ม การแยกจากที่สำคัญ และการไม่ได้เป็นจุดสนใจของสังคม ผลการศึกษาพบว่า ชาวแคนาดา มีคะแนนเฉลี่ยในปัจจัยทั้ง 5 อย่างสูงที่สุด ขณะที่ชาวตุรกีมีคะแนนในมาตรวัดย่อยความไม่เพียงพอส่วนบุคคลและการขาดแคลนทางพัฒนาการต่ำที่สุด

เดอ มินซีและซัคซี (De Minzi & Sacchi:2004) ได้ทำการพัฒนาแบบความว่าเหว เพื่อที่จะประเมินการรับรู้คุณภาพของความสัมพันธ์กับพ่อแม่และเพื่อนของวัยรุ่น มีกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยม ชาวอาร์เจนตินา จำนวน 1,233 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 13-16 ปี พบว่ามี 4 ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าเหวคือ การปฏิเสธจากเพื่อน ความไม่เพียงพอในสัมพันธภาพใน

ครอบครัวและการปฏิเสธจากบิดามารดา ความไม่เพียงพอส่วนบุคคล และการแยกจากบุคคลที่มีความหมาย

เนอมี, ทัวไวเนน, ซาลเมลา-เอโรและเอโรเนน (Nurmi, Toivonen, Salmela-Aro & Eronen:1997) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสังคม (social strategies) ในการศึกษาที่ 2 มีกลุ่มตัวอย่าง 60 คน อายุ 16-30 ปี พบว่า วัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบการศึกษาใหม่ และสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลใหม่ มีความเกี่ยวข้องกับความรู้สึกว่าเหตุของพวกเขาในเวลาต่อมา

งานวิจัยในประเทศ

วรวิทย์ ธนประภค (2545:75-78) ที่ศึกษาความว่าเหตุของนักเรียนประจำวัยรุ่นกลับพบว่าคะแนนความว่าเหตุของนักเรียนประจำวัยรุ่น สัมพันธ์กับคะแนนความสัมพันธ์กับเพื่อนของนักเรียนประจำวัยรุ่นในทิศทางตามกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งถ้านักเรียนมีความสัมพันธ์ไม่ดีกับเพื่อน นักเรียนจะมีความว่าเหตุมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของครอกเกตและดีมอร์ (Crockett:2000 and Demir & Tarhan : 2001 อ้างในวรวิทย์ ธนประภค:2545:80)อ้างในวรวิทย์ ธนประภค(2545:80) ที่กล่าวว่าความว่าเหตุมีความสัมพันธ์กับความสัมพันธ์กับเพื่อนโดยตรง

จากข้อความข้างต้น เป็นการชี้ให้เห็นว่า ความว่าเหตุส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในระยะสั้นและระยะยาว โดยเฉพาะความว่าเหตุส่งผลต่อการสื่อสารระหว่างบุคคล เพราะความรู้สึกว่าเหตุทำให้บุคคลนั้นไม่สนใจการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นแม้กระทั่งเพื่อน เพราะเขาไม่เห็นถึงความสำคัญของการติดต่อสื่อสาร ดังนั้นการมีเพื่อนหรือการไม่มีเพื่อนจึงส่งผลต่อความรุนแรงของความรู้สึกว่าเหตุของบุคคลนั้น ๆ อย่างแน่นอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทั้งความว่าเหตุและสัมพันธภาพกับเพื่อนว่ามีนัยสำคัญกันอย่างไร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลในการวิจัย

นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนเซนต์ราฟาเอลในจังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2551 จำนวน 730 คน

ชั้น	จำนวนนักเรียนชาย(คน)	จำนวนนักเรียนหญิง (คน)	รวมทั้งหมด (คน)
ม.1	137	134	271
ม.2	122	131	253
ม.3	80	126	206
รวม	339	391	730

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวน 500 คน มีจำนวนดังนี้

ชั้น	จำนวนนักเรียนชาย(คน)	จำนวนนักเรียนหญิง (คน)	รวมทั้งหมด (คน)
ม.1	115	98	213
ม.2	73	68	141
ม.3	58	88	146
รวม	246	254	500

หลังจากแจกแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 479 ชุด

ม.1	110	93	203
ม.2	74	65	139
ม.3	53	84	137
รวม	229	250	479

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่เพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรส ของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความในช่องว่าง

1. ชื่อ - นามสกุล
2. อายุ.....ปี
3. เพศ
 ชาย หญิง
4. ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้น
 ม.1 ม.2 ม.3
5. สถานภาพการสมรสของบิดามารดา
 อยู่ด้วยกัน แยก,หย่าร้าง,หม้าย
6. การเป็นลูกคนเดียว
 ใช่ ไม่ใช่
7. ปัจจุบันนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนนอกเหนือจากตารางเรียน
 เข้าร่วมกิจกรรม ไม่เข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 2 แบบวัดความว่าเหว ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความว่าเหวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ลักษณะของแบบวัดความว่าเหวที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบวัดความว่าเหวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดของ Russell , Peplau, & Cutrona (1988) UCLA Loneliness Scale (Version 3) จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นแบบวัดค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.85 แบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับคือ ไม่เคย นานๆครั้ง บ่อยๆ และบ่อยมาก/เป็นประจำ

1. ขั้นตอนในการสร้างแบบวัดความว่าเหว มีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความว่าเหว

ขั้นที่ 2 รวบรวมแนวคิดและการศึกษาที่ได้สร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับความว่าเหว โดย

ผู้วิจัยในแนวคิดของ Russell , Peplau, & Cutrona (1988) UCLA Loneliness Scale (Version

3)รวมแบบวัดทั้งฉบับเป็นจำนวน 20 ข้อ

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยนำแบบวัดความว่าเหว่ ซึ่งมีลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับคือ ไม่เคย นาน ๆ ครั้ง บ่อยๆ และบ่อยมาก/ เป็นประจำ โดยเลือกตอบเพียงระดับใดระดับหนึ่ง จำนวน 20 ข้อ มาให้ประธานและคณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยนำแบบวัดความว่าเหว่ที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแล้วมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พาสนา จุรัตน์ และอาจารย์ดร. เสกสรรค์ ทองคำบรจจ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face validity) พิจารณาข้อความในแบบวัดความว่าเหว่ของนักเรียน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 5 ผู้วิจัยนำแบบวัดความว่าเหว่ของนักเรียนไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนช่วงขั้นที่ 3 จำนวน 60 คนที่ไม่ใช่ห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการทดสอบ Item- total correlation ($r \geq .20$) ผลปรากฏว่า ทุกข้อคำถามมีค่า Item- total correl ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ยกเว้นข้อ 8 และ 9 ดังนั้นจึงตัดคำถามข้อที่ 8 และ 9 ทิ้งเหลือข้อคำถามเพียง 18 ข้อ

ขั้นที่ 6 ผู้วิจัยนำแบบวัดความว่าเหว่ นำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990:50) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

ขั้นที่ 7 ผู้วิจัยนำแบบวัดความว่าเหว่ที่ได้จากการหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นแล้วจำนวน 18 ข้อ นำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

2. ตัวอย่างแบบวัดความว่าเหว่

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ แสดงถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นในชีวิตของคุณ โดยสอบถามถึงความถี่ที่ความรู้สึกเหล่านี้เกิดขึ้นจริง ขอให้คุณอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวคุณมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบ ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด โปรดตอบตรงความเป็นจริงและตอบทุกข้อ ในแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

1 หมายถึง	ไม่เคย
2 หมายถึง	นาน ๆ ครั้ง
3 หมายถึง	บางครั้ง
4 หมายถึง	สม่ำเสมอ / เป็นประจำ

ข้อ ที่	บ่อยครั้งใหม่ที่นักเรียน.....	ไม่เคย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	สม่ำเสมอ/ เป็น ประจำ
		1	2	3	4
ความรู้สึกเชิงบวก					
0	รู้สึกขาดคนสนิทและรู้ใจ				
00	รู้สึกโดดเดี่ยว				
ความรู้สึกเชิงลบ					
0	รู้สึกเปิดเผยและเป็นมิตร				
00	รู้สึกว่ามีความที่นักเรียนฟังฟังได้				

เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อในแบบวัด

คำตอบ	คะแนนข้อความที่แสดง ความรู้สึกทางลบ (คะแนน)	คะแนนข้อความที่แสดง ความรู้สึกทางบวก (คะแนน)
ไม่เคย	1	4
นาน ๆ ครั้ง	2	3
บ่อย ๆ	3	2
บ่อยมาก / เป็นประจำ	4	1

เกณฑ์ในการแปลความหมายความว่าเหวของนักเรียน มีเกณฑ์ในการพิจารณา โดยใช้สูตรดังนี้ ค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย = (คะแนนเฉลี่ยมากที่สุด - คะแนนเฉลี่ยต่ำมากที่สุด / จำนวนระดับการมีส่วนร่วม)

1.00 - 2.00	คะแนน	มีความว่าเหวในระดับน้อย
2.01 - 3.00	คะแนน	มีความว่าเหวในระดับปานกลาง
3.01 - 4.00	คะแนน	มีความว่าเหวในระดับมาก

ตอนที่ 3 แบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อน ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ลักษณะของแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ผู้วิจัยได้นำแนวคำถาม จากผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ของศิริวรรณ สุวินทร์ (2548 : 84-85) และศิริวินทิพย์ พงษ์ศาสดิต (2546: 145) และอาจารย์

ช่วงระดับ (2550 : 87) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นแบบวัดค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.87 แบบวัด เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับคือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

1. ขั้นตอนในการสร้างแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อน มีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยปรับจากแบบ วัด สัมพันธภาพกับเพื่อนของศิริวรรณ สุวินท์ (2548 : 84-85) และศิรินทีพย์ พงษ์ศาสตร์วัต (2546: 145) และอาจารย์ ช่วงระดับ (2550 : 87) ซึ่งมีลักษณะคำตอบเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด โดยนักเรียนเลือกตอบเพียงระดับใดระดับ หนึ่ง จำนวน 20 ข้อ มาให้ประธานและคณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยนำแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแล้วมาให้ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์ และอาจารย์ ดร. เสกสรรค์ ทองคำบวรจง ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face validity) พิจารณาข้อความในแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียน เพื่อตรวจสอบ ความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ตามข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยนำแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนช่วงขั้นที่ 3 จำนวน 60 คนที่ไม่ใช่ห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจวิเคราะห์ หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการทดสอบ Item- total correlation ($r \geq 0.20$) ผลปรากฏว่า ทุกข้อคำถามมีค่า Item- total correlation ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ยกเว้นข้อ 5 ดังนั้นจึงตัดคำถามข้อที่ 5 ทิ้ง เหลือข้อคำถามเพียง 19 ข้อ

ขั้นที่ 5 ผู้วิจัยนำแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach,1990:50) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87

ขั้นที่ 6 ผู้วิจัยนำแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ได้จากการหาค่าอำนาจจำแนก และ ค่าความเชื่อมั่นแล้วจำนวน 19 ข้อ นำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

2. ตัวอย่างแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งในห้าช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด โปรดตอบตามความเป็นจริงและตอบทุกข้อ ในแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง	จริงที่สุด
4 หมายถึง	จริง
3 หมายถึง	จริงบ้าง
2 หมายถึง	จริงน้อย
1 หมายถึง	จริงน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด 1	จริง 2	จริงบ้าง 3	จริงน้อย 4	จริงน้อย ที่สุด 5
ข้อความทางบวก						
0	นักเรียนเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ดี					
00	เพื่อนๆ คอยดูแลนักเรียนเป็นอย่างดี					
ข้อความทางลบ						
0	นักเรียนทำงานร่วมกับเพื่อนไม่ได้					
00	นักเรียนรู้สึกว่าเป็นเพื่อนไม่เข้าใจ					

เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อในแบบวัด

คำตอบ	คะแนนข้อความที่แสดง ความรู้สึกทางบวก (คะแนน)	คะแนนข้อความที่แสดง ความรู้สึกทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การประเมินค่าความหมาย ตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67 - 5.00 หมายถึง	มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 - 3.66 หมายถึง	มีสัมพันธภาพกับเพื่อนพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 2.33 หมายถึง	มีสัมพันธภาพกับเพื่อนไม่ดี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาความว่าเหวและสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์ราฟาแอล เพื่อขออนุญาตให้นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 60 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ทำแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดความว่าเหวและสัมพันธภาพกับเพื่อน ในการทดลอง (Try out) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ในการวิจัย

2. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์ราฟาแอล เพื่อขออนุญาตให้นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 500 คน ทำแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดความว่าเหวและสัมพันธภาพกับเพื่อน เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและครูประจำชั้นช่วยเก็บข้อมูลร่วมกันของโรงเรียนเซนต์ราฟาแอล ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามทั้งสิ้น 500 ชุด จากการตรวจสอบแบบสอบถามตอบแบบสมบูรณ์ พบว่าการตอบแบบสอบถามนั้นไม่สมบูรณ์ ตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วน และไม่ส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย จำนวน 21 ชุด ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 479 คน

4. ผู้วิจัยนำแบบวัดมาทำการตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การจัดการกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับมาดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. ศึกษาความว่าเหวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

2. ศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพการสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

3. ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความว่าเหวและสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้น ช่วงชั้นที่ 3

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean)

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentiles)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความว่าเหวเป็นรายข้อโดยใช้สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อคำถามกับคะแนนรวม (Item total Correlation Coefficient) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2539:210)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความว่าเหว โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ . 2538 : 200)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ศึกษาความว่าเหวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพการสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร โดยใช้ t-test แบบ t-independence sample (ชูศรี วงศ์รัตน์./2534 : 201)

3.2 ศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพการสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร โดยใช้ t-test แบบ t-independence sample (ชูศรี วงศ์รัตน์./2534 : 201)

3.3 การทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) หรือทดสอบค่าเอฟ (F-test) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson Correlation) หากพบว่าผลการทดสอบมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบแบบรายคู่ โดยวิธี Scheffe

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายผลของการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรต่างๆ เพื่อความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย ดังต่อไปนี้

\bar{x}	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
Df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
**	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย มีดังนี้

1. ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ จำนวนร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล ตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความว่าเหวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

ตอนที่ 4 ผลของการหาความสัมพันธ์ระหว่างความว่าเหวและสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

ตาราง 1 แสดงจำนวน และร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล แยกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว และการเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร (n= 479)

ตัวแปร		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	229	47.8
	หญิง	250	52.2
ระดับชั้น	ม.1	203	42.4
	ม.2	139	29.0
	ม. 3	137	28.6
สถานภาพสมรสของ บิดามารดา	อยู่ร่วมกัน	398	83.1
	แยก,หย่าร้าง,หม้าย	81	16.9
การเป็นลูกคนเดียว	ใช่	129	26.9
	ไม่ใช่	350	73.1
การเข้าร่วมกิจกรรม นอกหลักสูตร	เข้าร่วมกิจกรรม	411	85.8
	ไม่เข้าร่วมกิจกรรม	68	14.2

จากตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิงจำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 52.2 และนักเรียนชายจำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 47.8 อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมาเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่สถานภาพสมรสของพ่อแม่ที่อยู่ร่วมกัน จำนวน 398 คน คิดเป็นร้อยละ 83.1 และพ่อแม่ แยก,หย่าร้าง,หม้าย จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 นักเรียนส่วนใหญ่มีพี่น้องจำนวน 350 คน คิดเป็นร้อยละ 73.1 และเป็นลูกคนเดียว จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 และเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร จำนวน 411 คน คิดเป็นร้อยละ 85.8 และไม่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความว่าเหวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

ตาราง 2 แสดงการศึกษาความว่าเหวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

ตัวแปรต้น		\bar{x}	S.D.	t	Sig
เพศ	ชาย	1.77	0.40	0.40	0.69
	หญิง	1.76	0.37		
สถานภาพสมรสของพ่อแม่	อยู่ด้วยกัน	1.75	0.38	-2.67	0.00**
	แยก,หย่าร้าง,หม้าย	1.87	0.39		
การเป็นลูกคนเดียว	ใช่	1.84	0.41	2.52	0.01**
	ไม่ใช่	1.74	0.37		
การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร	เข้าร่วมกิจกรรม	1.76	0.37	-1.64	0.10
	ไม่เข้าร่วมกิจกรรม	1.86	0.48		

* * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 การศึกษาความว่าเหวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล จำแนกตามตัวแปรเพศ สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร แสดงให้เห็นว่า

1.นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความว่าเหวไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

2.นักเรียนที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน มีความว่าเหวน้อยกว่า นักเรียนที่พ่อแม่แยก,หย่าร้าง,หม้าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

3.นักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวมีความว่าเหวสูงกว่าและนักเรียนที่มีพี่น้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

4.นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร มีความว่าเหวไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

ตาราง 3 แสดงการศึกษาความว่าเหวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล จำแนกตามระดับชั้น

แบบวัด	SS	df	MS	F	Sig
ความว่าเหว	0.56	2	0.28	1.87	0.16

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3 พบว่านักเรียนระดับชั้นต่างกัน มีความว่าเหวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น สถานภาพการสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

ตาราง 4 แสดงผลการศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล จำแนกตามตัวแปรเพศ สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

ตัวแปรต้น		\bar{x}	S.D.	t	Sig
เพศ	ชาย	3.80	0.61	-3.02	0.00**
	หญิง	4.00	0.58		
สถานภาพสมรสของพ่อแม่	อยู่ด้วยกัน	3.90	0.60	1.34	0.18
	แยก,หย่าร้าง,หม้าย	3.80	0.62		
การเป็นลูกคนเดียว	ใช่	3.81	0.58	-1.48	0.14
	ไม่ใช่	3.90	0.61		
การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร	เข้าร่วมกิจกรรม	3.91	0.60	2.53	0.12
	ไม่เข้าร่วมกิจกรรม	3.71	0.56		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4 การศึกษาสัมพันธภาพของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล จำแนกตามตัวแปร แสดงให้เห็นว่า

1. นักเรียนหญิงมีสัมพันธภาพกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

2.นักเรียนที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน กับ นักเรียนที่พ่อแม่แยก,หย่าร้าง,หม้าย มีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

3.นักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวและนักเรียนที่มีพี่น้องมีสัมพันธภาพกับเพื่อนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

4.นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร มีสัมพันธภาพกับเพื่อนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

ตาราง 5 แสดงผลการศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล จำแนกตามตัวแปรระดับชั้น

ตัวแปร	SS	df	MS	F	Sig
สัมพันธภาพกับเพื่อน	3.09	2	1.55	4.35	0.01**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 5 พบว่านักเรียนที่ระดับชั้นที่ต่างกันมีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งจะทดสอบผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ต่อในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล

ระดับชั้น (ก)	ระดับชั้น (ข)	Mean Difference	Std.Error	Sig.
ม.1	ม.2	-0.13	0.07	0.16
	ม.3	-0.19	0.07	0.02**
ม.2	ม.1	-0.13	0.06	0.16
	ม.3	-0.06	0.07	0.69
ม.3	ม.1	0.19	0.07	0.01**
	ม.2	0.06	0.07	0.69

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีสัมพันธภาพกับเพื่อน น้อยกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานข้อที่ 2 แต่ไม่พบความแตกต่างกันของสัมพันธภาพกับเพื่อนระหว่างนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 และ มัธยมศึกษาปีที่ 2 และระหว่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 4 ผลของการหาความสัมพันธ์ระหว่างความว่าเหว่และสัมพันธภาพเพื่อนของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล

ตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของคะแนนความว่าเหว่และคะแนนสัมพันธภาพ กับเพื่อน

ตัวแปร	ความว่าเหว่	สัมพันธภาพกับเพื่อน
ความว่าเหว่	1.00	-0.54*
สัมพันธภาพกับเพื่อน	-0.54*	1.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 7 แสดงว่า ความว่าเหว่มีสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธภาพกับเพื่อน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนที่มี ความว่าเหว่สูงจะมีสัมพันธภาพกับเพื่อนต่ำ ในทางกลับกัน นักเรียนที่มีความว่าเหว่ต่ำจะมี สัมพันธภาพกับเพื่อนสูง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความว่าเหวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร
2. เพื่อศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความว่าเหวและสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีความว่าเหวแตกต่างกันโดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว และการเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร
2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกันโดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว และการเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร
3. ความว่าเหวและสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนเซนต์ราฟาแอลในจังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2551 จำนวน 730 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้มาจากนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนเซนต์ราฟาแอลในจังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2551 โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 10 ห้องเรียน รวมเป็น 500 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

ตอนที่ 2 แบบวัดความว่าเหว่ จำนวน 18 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นแบบวัดค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.85 แบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อน จำนวน 19 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นแบบวัดค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.87 แบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาความว่าเหว่และสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์ราฟาแอล เพื่อขออนุญาตให้นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 60 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ทำแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดความว่าเหว่และสัมพันธภาพกับเพื่อน ในการทดลอง (Try out) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ในการวิจัย

2. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์ราฟาแอล เพื่อขออนุญาตให้นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 500 คน ทำแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดความว่าเหว่และสัมพันธภาพกับเพื่อน เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและครูประจำชั้นช่วยเก็บข้อมูลร่วมกันของโรงเรียนเซนต์ราฟาแอล ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามทั้งสิ้น 500 ชุด จากการตรวจสอบแบบสอบถามตอบแบบสมบูรณ์ พบว่าการตอบแบบสอบถามนั้นไม่สมบูรณ์ ตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วน และไม่ส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย จำนวน 21 ชุด ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 479 คน

4. ผู้วิจัยนำแบบวัดมาทำการตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

การจัดการกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาความว่าเหวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอลเมื่อจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

2. ศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

3. ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความว่าเหวและสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความว่าเหวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว และการเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

1.1 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความว่าเหวไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

1.2 นักเรียนระดับชั้นต่างกัน มีความว่าเหวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

1.3 นักเรียนที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน มีความว่าเหวน้อยกว่านักเรียนที่พ่อแม่แยก,หย่าร้าง, หม้าย มีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

1.4 นักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวมีความว่าเหวสูงกว่าและนักเรียนที่มีพี่น้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

1.5 นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร มีความว่าเหวไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

2. การศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว และการเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

2.1 นักเรียนหญิงมีสัมพันธภาพกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

2.2 นักเรียนที่ระดับชั้นที่ต่างกันมีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

2.3 นักเรียนที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน กับ นักเรียนที่พ่อแม่แยก,หย่าร้าง,หม้าย มีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

2.4 นักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวและนักเรียนที่มีพี่น้องมีสัมพันธภาพกับเพื่อนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

2.5 นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร มีสัมพันธภาพกับเพื่อนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

3. ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความว่าเหว่และสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล

ความว่าเหว่มีสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธภาพกับเพื่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนที่มีความว่าเหว่สูงจะมีสัมพันธภาพกับเพื่อนต่ำ และนักเรียนที่มีความว่าเหว่ต่ำจะมีสัมพันธภาพกับเพื่อนสูง

การอภิปรายผล

1. ศึกษาความว่าเหว่ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร ผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 เพศ

นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความว่าเหว่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากความว่าเหว่เป็นความรู้สึกที่เด็กจะรู้สึกได้หากขาดความรัก ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ไม่เฉพาะแต่เพศใด เพศหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จิราพร จิระสถิต (2542 :51) ที่ศึกษาการรับรู้การถูกตีตราจากสังคม และปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อความว่าเหว่ในผู้ติดเชื้อเอชไอวีพบว่า เพศต่างกันระดับความว่าเหว่ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับวรวิวี ธนประกฤต (2545:75-78) ที่ศึกษาความว่าเหว่ของนักเรียนประจำวัยรุ่น พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันจะมีความว่าเหว่ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Crockett (2000) การศึกษาของ Tao (1999) กับการศึกษาของ Lau และคณะ (1999) ที่ทำการศึกษาความว่าเหว่ในวัยรุ่นตอนต้นและไม่พบความแตกต่างในความว่าเหว่ของวัยรุ่นระหว่างเพศชายและเพศหญิงเช่นเดียวกัน

1.2 ระดับชั้น

นักเรียนที่ระดับชั้นต่างกัน มีความว่าเหวไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Lau และคณะ (1999) ที่พบว่า นักเรียนระดับชั้นเกรด 8 (เทียบเท่า ม.2) และเกรด 9 (เทียบเท่า ม.3) มีความว่าเหวสูงกว่านักเรียนระดับชั้นเกรด 7 (เทียบเท่า ม.1) แสดงให้เห็นว่า เมื่อวัยรุ่นเกิดความรู้สึกว่าเหวขึ้นก็จะแสดงออกทางอารมณ์ในลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก ตลอดจนการยอมรับทางสังคมต่อการแสดงออกของอารมณ์ด้วย (ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร,2530) โดย Brennan (1982) กล่าวว่าวัยรุ่นจะมีการตอบสนองต่อความรู้สึกความว่าเหว ด้วยการพยายามเข้าสู่กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเอกลักษณ์และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โฮจาด , โบเรนเทียน และ ซาปูเรียน (Hojat , Borentein ,& Shapurian.1990) พบว่า ความไม่พึงพอใจบิดามารดาในวัยเด็กชั้นประถม ความว่าเหวเป็นตัวทำนายความซึมเศร้าได้มากกว่า แต่เป็นตัวทำนายด้านพฤติกรรมและการปรับตัวได้น้อยกว่า ส่วนนักเรียนมัธยม ความว่าเหวเป็นตัวทำนายความซึมเศร้า การรบกวนทางอารมณ์ และการรบกวนทางร่างกายได้มากกว่า แต่เป็นตัวทำนายการขาดประสิทธิภาพทางบวกได้น้อยกว่า นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบความว่าเหวและความซึมเศร้าด้วยเพศ และระดับชั้น พบว่า ในนักเรียนชั้นประถม นักเรียนระดับชั้นเกรด 5 และ 6 มีความว่าเหวต่ำกว่าและความซึมเศร้าสูงกว่านักเรียนระดับชั้นเกรด 7 เด็กผู้ชายชั้นประถมมีความว่าเหวและความซึมเศร้าสูงกว่าเด็กผู้หญิงชั้นประถม และไม่มี ความแตกต่างในความว่าเหวในเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงชั้นมัธยม

1.3 สถานภาพสมรสของพ่อแม่

นักเรียนที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน มีความว่าเหวน้อยกว่า นักเรียนที่พ่อแม่หย่าร้าง,แยก, หม้าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสโตรป , เวเลียต และ สเตลสโตน (Stroebe,Vliet , Hewstone , & Willis.2002) ศึกษาความคิดถึงบ้านของนักศึกษาแรกเข้าที่ ย้ายออกจากบ้านเพื่อศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาคิดถึงครอบครัวและเพื่อน และมีความยากลำบากในการปรับตัวต่อชีวิตมหาวิทยาลัย ความยากลำบากนี้เกี่ยวข้องกับ การรำพึงรำพันถึงบ้านและความว่าเหวและสัมพันธ์กับความซึมเศร้า และ ซอลส์ และ มัวร์ (Schultz & Moore .1986อ้างอิงใน Schultz & Moore, 1989)พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งชายและหญิงที่มีบิดาลักษณะควบคุมหรือปฏิเสธ มีความว่าเหวมากกว่านักศึกษาที่บิดายอมให้เป็นตัวของตัวเองและยอมรับ และนักศึกษาระดับปริญญาตรีหญิงที่มีมารดาลักษณะควบคุมหรือปฏิเสธ มีความว่าเหวมากกว่านักศึกษาที่มารดายอมให้เป็นตัวของตัวเองและยอมรับ ดังนั้นปัญหาครอบครัว

แตกแยกหรือการหย่าร้างกัน ถือว่าเป็นปัญหาที่ทำให้ร้ายจิตใจนักเรียนอย่างรุนแรง และถือว่าเป็นโชคร้ายอย่างยิ่งนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวลักษณะนี้ เพราะนักเรียนไม่ได้มีส่วนรู้เห็นหรือเป็นต้นเหตุของปัญหาทะเลาะวิวาทแต่อย่างใดเลย แต่กลับเป็นผู้ที่จะรับกรรมจากเหตุนั้นมากที่สุด นักเรียนจะต้องมีความว่าเหว มีปมด้อย และรู้สึกตัวไร้ค่า เริ่มรู้จักอาย และไม่อยากตอบคำถามใครๆ เมื่อถามถึงพ่อแม่อยู่ที่ตรงไหน ทำงานอะไร อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ได้เด็กเริ่มโกหก สร้างคำกล่าวเท็จโดยใช้ความเพื่อฝันเป็นสิ่งที่ช่วยกลบเกลื่อนอารมณ์ที่ขาดความรัก ความอบอุ่นที่แท้จริงของครอบครัว

นอกจากนี้ยังมีผลกระทบกระเทือนถึงการเล่าเรียนตลอดถึงบุคลิกภาพของเด็กด้วย บางคนอาจจะกลายเป็นคนเงียบขี้นม เก็บตัว ไม่ชอบสมาคมกับใครๆ บางคนก็อาจจะกลายเป็นคนชอบแสดงตัว เอะอะ ก้าวร้าวมากเกินควร ทั้งนี้ก็เพื่อจะชดเชยความกดดันที่ตนได้รับจากทางบ้าน ส่วนนักเรียนที่เจริญเติบโตขึ้นในสภาพครอบครัวที่พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันย่อมนับว่าเป็นโชคดีของนักเรียนผู้นั้นมาก เพราะจะเป็นคนที่มีอารมณ์มั่นคง มีสุขภาพจิตและสุขภาพจิตและสุขภาพดี เป็นผู้ที่ไม่กล้าเผชิญกับปัญหาต่างๆ ยอมรับสภาพที่แท้จริงของตน เป็นผู้ที่มีอารมณ์แจ่มใส มองโลกในแง่ดี ในทางตรงกันข้าม ถ้านักเรียนคนใดโชคร้ายต้องตกอยู่ในครอบครัวที่มีลักษณะแตกแยกหรือพ่อแม่ไม่ลงรอยกันอยู่เสมอ ก็จะต้องตกอยู่ในสภาพที่น่าสงสาร และน่าเห็นใจเป็นอย่างยิ่ง (ยุวดี เทียรฆประสิทธิ์.2536:20)

1.4 การเป็นลูกคนเดียว

นักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวมีความว่าเหวสูงกว่านักเรียนที่มีพี่น้อง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 การศึกษาของ Brennan & Auslander (1979 อ้างถึงใน Brennan,1982) ก็ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความว่าเหวของวัยรุ่นกับจำนวนพี่น้อง ในขณะที่การศึกษาของ Ponzetti & James (1997) พบว่าความว่าเหวสัมพันธ์ทางลบ กับความใกล้ชิดและการแข่งขันกันในพี่น้อง ส่วนความขัดแย้งสัมพันธ์ทางบวกกับความว่าเหวโดยพบว่า เมื่อบุคคลมีความขัดแย้งในระหว่างพี่น้องมากขึ้นเท่าใด บุคคลก็จะมีความรู้สึกว่าเหวมากขึ้นตามกัน และความใกล้ชิดในระหว่างพี่น้องเป็นตัวทำนายความว่าเหวที่สำคัญที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิร์ ธินประกฤต (2545:79-80) กล่าวไว้ว่า ความใกล้ชิดและสัมพันธ์ภาพระหว่างพี่น้องและบุคคลในครอบครัวน่าจะมีผลต่อความรู้สึกว่าเหวของนักเรียนประจำวัยรุ่น

1.5 การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร และไม่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร พบว่ามีความว่าเหว้ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนอมี, ทัวไวเนนท์, ซาลเมลา-เอโรและเอโรเนนท์(Nurmi, Toivonen, Salmela-Aro & Eronen:1997) พบว่าวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบการศึกษาใหม่ และสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลใหม่ มีความเกี่ยวข้องกับความรู้สึกว่าเหว้ของพวกเขาในเวลาต่อมา และอาจเนื่องจากกิจกรรมนอกหลักสูตรที่จัดให้มีขึ้น นอกเหนือจากตารางตามเวลาเรียนปกติ ดังนั้นการเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกิจกรรม จึงไม่มีผลต่อความรู้สึกว่าเหว้ของนักเรียน ซึ่งในกรณีเช่นนี้ การทำกิจกรรมก็จะมีคามหมายหรือไม่มีความหมายก็ได้ ถ้าเพื่อนไม่ได้อยู่ร่วมทำกิจกรรมกับตน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าเหว้ขึ้นได้อีกประการหนึ่ง(Rook, 1984; Solomon, 2000; Weiss, 1982; Peplau & Perlman, 1982)

2. ศึกษาสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การเป็นลูกคนเดียว การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร ผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 เพศ

นักเรียนหญิงมีสัมพันธภาพกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจนา วรรณสุภา (2516:9) ที่กล่าวว่าสังคมมิได้มุ่งหวังเพศชายกับเพศหญิงให้มีรูปแบบพฤติกรรมเหมือนกัน และบัวทอง สว่างโสภาคกุล (2524:167) พบว่าชายและหญิงมีความแตกต่างทางโครงสร้างทางร่างกายและตอบสนองทางอารมณ์ ซึ่งสังคมและวัฒนธรรมมีส่วนอย่างมากในการกำหนดบทบาท และการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ของชายและหญิง สอดคล้องกับผลการวิจัยของพวงสร้อย วรรณกุล (2522:81) ศึกษาพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าจากสภาพสังคมไทยมีค่านิยมการปลูกฝัง อบรมเลี้ยงดูเพศหญิงอยู่ในกรอบธรรมเนียมประเพณี มีมารยาทเรียบร้อย เชื่อฟัง ปฏิบัติตามความต้องการของบิดามารดา สำหรับเพศชายสังคมไทยมีค่านิยมให้มีความเป็นผู้นำ กล้าหาญ เชื้อมั่นในตนเอง บิดามารดาจึงให้เลี้ยงดูอย่างมีอิสระเสรี มีข้อจำกัดการประพฤติปฏิบัติตนน้อยกว่าหญิง

2.2 ระดับชั้น

นักเรียนที่ระดับชั้นต่างกัน ระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 , มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ โฮจาด,โบเรนต์ไย และชาปูเรียน (Hojat , Borentein ,& Shapurian .1990) พบว่า ในนักเรียนชั้นประถม นักเรียนระดับชั้นเกรด 5 และ 6 มีความว่าเหวต่ำกว่าและความซึ่มเศร้าสูงกว่านักเรียนระดับชั้นเกรด 7 เด็กผู้ชายชั้นประถมมีความว่าเหวและความซึ่มเศร้าสูงกว่าเด็กผู้หญิงชั้นประถม และไม่มี ความแตกต่างในความว่าเหวในเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงชั้นมัธยม แต่เด็กผู้ชายมีความซึ่มเศร้าต่ำกว่าผู้หญิง การที่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนสัมพันธภาพกับเพื่อนต่ำนั้น อาจเป็นได้ว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นนักเรียนใหม่ที่ ยังสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนยังไม่เป็นรูปธรรมมากนัก เพราะความไม่คุ้นเคย และอาจต้องใช้เวลาในการปรับตัวเข้ากับเพื่อนให้เปลี่ยนเป็นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในอนาคต

2.3 สถานภาพสมรสของพ่อแม่

นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน และนักเรียนที่พ่อแม่หย่าร้าง, แยก, หมาย มีสัมพันธภาพกับเพื่อนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ออซูเบล (เปรมสุริย์ เชื้อมทอง.2526;อ้างอิงมาจาก Ausubel.n.d.) พบว่า ส่วนมากมาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พ่อแม่แยกทางกัน พ่อหรือแม่ตาย หรือทะเลาะเบาะแว้งไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กไม่ได้รับความรัก ความอบอุ่นเพียงพอก่อให้เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวได้ยาก จึงมีโอกาสกระทำความผิดได้ หรือมีบุคลิกภาพแปรปรวนไปจนถึงเป็นโรคประสาทได้ สอดคล้องกับ มาโนช สุขฤกษ์ (2528:65) ให้ความเห็นว่า เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ขาดความสมบูรณ์ ซึ่งเป็นผลมาจากการตาย การหย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่และสภาวะอื่นๆ ที่ทำให้สูญเสียพ่อแม่ จะทำให้เด็กขาดความรักและความอบอุ่นที่ควรจะได้รับ เป็นคนมีปมด้อยในตนเองเมื่อโตขึ้นอาจประสบปัญหาการปรับตัวและการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น คงด้วยเหตุเพราะว่านักเรียนส่วนใหญ่มีการใช้กลไกการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนแบบพยายามแก้ปัญหา ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้อาจะประพฤติตนอย่างไร หรือแก้ปัญหาด้วยวิธีใดจึงจะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง และไม่ทำให้เกิดความคับข้องใจตามมา หรือเกิดความคับข้องใจน้อยที่สุด เนื่องจากนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษากำลังเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา มีความสามารถที่จะคิด พิจารณาหาเหตุผลเพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ดังคำกล่าวของ วัฒนา พัชราวณิช (2534:61) ที่กล่าวว่าวัยรุ่นทั่วไปจะมีความสามารถพิเศษ รู้จักคิดพิจารณา มีเหตุผล พัฒนาการทางสติปัญญาจะไปสู่วุฒิภาวะ สมองจะเพิ่มสมรรถภาพไปสู่ขีดสูงสุด นอกจากนั้นนักเรียนอาจเกิดการเรียนรู้อาจะกระทำอย่างไรจึงจะทำให้ภาพพจน์ของตนดูดี หรือ

ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น โดยสิ่งนี้นักเรียนตอบอาจจะไม่ตรงกับความรู้สึกหรือความต้องการที่แท้จริงของตน ดังที่สุพัตรา สุภาพ (2529 : 71) กล่าวว่า วัยรุ่นจะพยายามที่จะเคร่งเครียดหวาดหวั่นใจหากการเข้าสังคมและกลุ่ม หรือกับคนอื่น ๆ ไม่ดี วัยรุ่นจะพยายามที่จะยอมรับ และคล้อยตามความคิดเห็น และการกระทำทุกอย่างของกลุ่ม ผู้ที่เป็นที่รัก และนิยมยกย่องของกลุ่ม ทั้งๆ ที่บางครั้งอาจจะรู้สึกไม่เต็มใจก็ตาม

2.4 การเป็นลูกคนเดียว

นักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวกับนักเรียนที่มีพี่น้อง มีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรารัตน์ ประสิทธิ์ธัญกิจ (2537 :90) พบว่า นักเรียนที่มีลำดับการเกิดเป็นลูกคนแรก และคนกลาง มีการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทั่วไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่ว่าจะนักเรียนเป็นบุตรคนเดียว หรือมีพี่น้องก็ตาม เพราะว่านักเรียนจะมีสัมพันธภาพกับเพื่อนดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับบรรยากาศในครอบครัวของนักเรียนด้วย กล่าวคือ สภาพของครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของการหล่อหลอมบุคลิกภาพ พฤติกรรมและทัศนคติต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในครอบครัวแล้ว ถ่ายทอดลงสู่เด็กเป็นพื้นฐานติดตัวไปในความรู้สึกสร้างเป็นทัศนคติของบุคคลนั้น เพราะถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาด้วยความรัก ความอบอุ่น เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งให้การยอมรับ ใช้เวลาเพื่อการทำกิจกรรมต่างๆที่สมาชิกในครอบครัวทุกคนพอใจร่วมกัน บิดา มารดามีเวลาพูดคุยรับฟังให้คำปรึกษาอย่างมีเหตุผล นักเรียนจะเกิดความอบอุ่นใจ มีความมั่นคงในอารมณ์ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง สามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม เป็นที่ยอมรับในสังคม พร้อมทั้งจะสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นทั้งยังชักจูงให้บุคคลอื่นยอมรับในการมีสัมพันธภาพที่ดีด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับ เฮอร์ล็อค (Hurlock.1959) พบว่าเด็กที่ได้รับการยอมรับ ได้รับความรักเท่าเทียมกัน บิดามารดาเคารพในสิทธิของเด็กซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง เป็นที่ยอมรับของสังคม ให้ความร่วมมือกับเพื่อนฝูง มีความรับผิดชอบสูง นอกจากนี้ มุสเสนและคองเกอร์ (Muses and Conger.1956:250) ศึกษาพบว่า พื้นฐานพฤติกรรมของเด็ก ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เกิดขึ้นเนื่องมาจากบรรยากาศของบ้าน ถ้าทุกคนในบ้านมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันก็จะแสดงพฤติกรรมที่ดี เป็นมิตร สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นด้วย สำหรับกุลวรรณ วิทยาวงษ์รุจิ (2526:58-59) ศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว พบว่า วัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวจะมีการปรับตัวดี แต่ถ้าวัยรุ่นมีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดีก็จะปรับตัวได้ไม่ดีไปด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สภาพบ้านที่อบอุ่นภายในบ้านมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างพ่อแม่ลูก เป็นรากฐานที่สำคัญในการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวให้เข้ากับสังคมโดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ

2.5 การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร มีสัมพันธภาพกับเพื่อนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาโนช สุขฤกษ์ (2528:65) ให้ความเห็นว่า เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ขาดความสมบูรณ์ ซึ่งเป็นผลมาจากการตาย การหย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่และสภาวะอื่นๆ ที่ทำให้สูญเสียพ่อแม่ จะทำให้เด็กขาดความรักและความอบอุ่นที่ควรจะได้รับ เป็นคนมีปมด้อยในตนเอง เมื่อโตขึ้นอาจประสบปัญหาการปรับตัวและการสร้างสัมพันธที่ดีกับผู้อื่น แต่การที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร เนื่องจากมีความต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพทางสังคมที่มีความหมายและน่าพึงพอใจตามปกติแล้วนักเรียนวัยรุ่นจะเข้ากลุ่มสังคมที่มีลักษณะความคิดความสนใจคล้ายคลึงกับตน ดังนั้นการที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่ตนสนใจนั้น นอกจากจะใช้เวลาให้เป็นประโยชน์แล้ว นักเรียนยังได้พบกับเพื่อนที่มีความสนใจที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับตน ทำให้นักเรียนได้มีกลุ่มสังคมย่อย ๆ ขึ้นโดยเป็นกลุ่มสังคมที่นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้สึกผสมผสานเป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทในกลุ่ม และได้รับการยอมรับจากเพื่อน และการทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนนี้ นักเรียนจะมีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิด ความสนใจ รวมถึงการเปรียบเทียบทางสังคมซึ่งเป็นการส่งเสริมในการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน (Self identity) ซึ่งเป็นงานพัฒนาการที่สำคัญของวัยรุ่นอีกด้วย (Peplau & Perlman , 1982 ; Brennan,1982; Rokach & Brock ,1998;ประไพพรรณ ภูมิวิมลสาร, 2530)

3. ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความว่าเหว่และสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล

ความว่าเหว่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธภาพกับเพื่อนในทิศทางลบกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายถึง ถ้าความสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนไม่ดี นักเรียนจะมีความว่าเหว่มาก และหากนักเรียนมีความสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนดีก็จะมีควมว่าเหว่น้อย เนื่องจากความรัก ความผูกพัน การช่วยเหลือเกื้อกูล การดูแลเอาใจใส่ และมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันระหว่างเพื่อนเป็นส่วนช่วยให้ความว่าเหว่ของนักเรียนคลายลงหรือลดน้อยลงได้ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วรวิรัตน์ประภต (2545 :75 –78) ที่ศึกษาความว่าเหว่ของนักเรียนประจำวัยรุ่น พบว่าคะแนนความว่าเหว่ของนักเรียนประจำวัยรุ่นสัมพันธ์กับสัมพันธภาพกับเพื่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยจำนวนมาก (Cutrona , 1982 อ้างถึงใน Evan & Hubbs- tait , 1991; Galanaki & Kalantzi – Azizi ,1990; Lau et .,1999; Crockett,2000;Demir & Tarhan,2001) ที่พบว่าความว่าเหว่สัมพันธ์กับสัมพันธภาพกับเพื่อนโดยตรง ซึ่งเมื่อนักเรียนตระหนักถึงความต้องการมีเพื่อนและความต้องการมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนนั้นไม่เป็นไปตามความคาดหวัง

หรือความต้องการของตนก็จะเป็นผลให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าเหว่ได้ในที่สุด (Peplau & Perlman , 1982 ; Brennan, 1982) และ Brennan (1982) กล่าวถึงลักษณะบุคลิกภาพของวัยรุ่น เช่น รู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ อึดโน้ทศน์ทางลบ วิดกกังวล มีเจตคติทางลบกับผู้อื่น ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เก็บตัว ฯลฯ บุคลิกภาพเหล่านี้มีความสัมพันธ์สูงกับความว่าเหว่ ส่งผลให้วัยรุ่นมีปัญหาในสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและนำไปสู่ความว่าเหว่ นอกจากนี้นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบอารมณ์ร้อน จะมีพฤติกรรมที่เป็นไปในลักษณะที่สามารถทำลายสัมพันธภาพระหว่างตนกับเพื่อนได้ง่ายทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ไม่ดีระหว่างตนกับเพื่อน และส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าเหว่ได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติดังนี้

1.1 ตัวแปรที่ส่งผลต่อความว่าเหว่ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มากคือ สถานภาพสมรสของพ่อแม่ และการเป็นลูกคนเดียวของครอบครัว ดังนั้นครูควรดูแลนักเรียนกลุ่มนี้อย่างใกล้ชิด เพราะนักเรียนมีความรู้สึกอ่อนไหวง่ายกว่าคนอื่น ๆ และให้ความช่วยเหลือนักเรียนเหล่านี้เป็นลำดับต้นๆ

1.2 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 คือ ความแตกต่างเรื่องเพศ ดังนั้นครูควรส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนโดยเฉพาะเพศชาย ซึ่งสร้างความสัมพันธ์ค่อนข้างยาก ครูจึงควรหาแนวทางในการสร้างสัมพันธภาพให้เกิดขึ้นอย่างราบรื่นแก่นักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความว่าเหว่และสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาแก่นักเรียนต่างระดับชั้น เพื่อให้เกิดความหลากหลายและเห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา และป้องกัน

2.2 ควรจัดทำโปรแกรมเพื่อลดความว่าเหว่ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้คลายความว่าเหว่และเข้าถึงวุฒิภาวะทางอารมณ์ต่างๆของตนเอง เพื่อให้นักเรียนเกิดการยอมรับสภาพความเป็นจริง อันส่งผลให้นักเรียนสามารถควบคุมและลดความว่าเหว่ได้อย่างเหมาะสม และอยู่ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข

2.3 ควรจัดทำโปรแกรมเพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นที่ยังมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่ำ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ภายในโรงเรียน ป้องกันการเกิดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างชั้นเรียนได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา ควรสุภา.(2516). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแสดงตัว เก็บตัว ความรู้สึกกับผิดชอบ และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อุดลำนานา
- กุลวรรณ วิทยาวงศจุ.(2526) *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธ์ภาพในครอบครัวกับการปรับตัว*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนานา
- จิระ จีงเจริญศิลป์.(2525) *ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศในแหล่งเสื่อมโทรม คลองเตย* ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.อุดลำนานา
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์.(2529). *เด็กและวิกฤติการณ์ในครอบครัว*.เชียงใหม่ : ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.ถ่ายเอกสาร
- ชีรวัฒน์ นิจนตร.(2526). *สภาพจิตสังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นใน กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาานิพนธ์ ก.ศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร
- ชัยพร วิชาวุธ.(2530). *เอกสารการสอนชุดวิชามนุษยศาสตร์กับสังคม*.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจณปัจจุบันี.(2524). *ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น*.กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา.(2540). *การศึกษาด้านความมั่นคงทางด้านครอบครัว กลุ่มแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการในจังหวัดสมุทรปราการ*.รายงานการวิจัย คณะสังคมสงเคราะห์.กรุงเทพฯ ฯ :มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ธัญญารัตน์ แสงสว่าง.(2545). *การศึกษาปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาการปรับตัวทางด้านครอบครัวของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวผสม*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- นิติญาณ์ ปัทมสิริวัฒน์.(2548). *ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการหย่าร้างและผลกระทบของการหย่าร้างในจังหวัดพิษณุโลก*.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.ถ่ายเอกสาร.

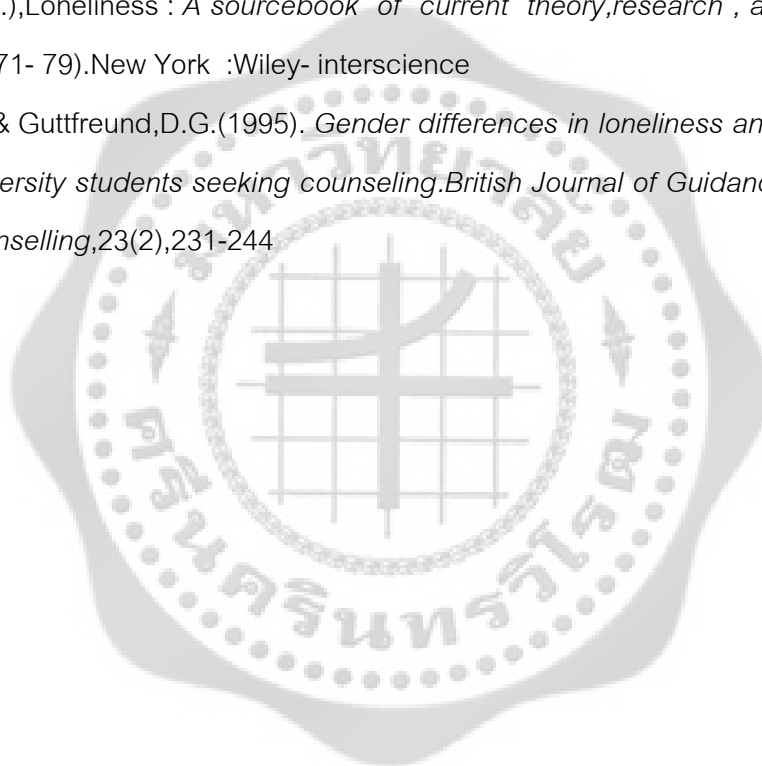
- บัวทอง สว่างโสภากุล.(2524) *สุขภาพจิต ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร.(2530). *พัฒนาการวัยรุ่น.กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- วันทนา กลิ่นงาม, “พฤติกรรมกรรมาหารย่ำร้าง,” *วารสารสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรี จ.เพชรบุรี* 4 (มิถุนายน – กันยายน ,2524) : 1, 25-37.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร ฉัตรสุภกุล.(2543).*ยุทธวิธีกรเรียนและการกรศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ภัลลภา ฤศรี.(2543) . *กรศึกษาสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์) อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : ภัณฑิทวีทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- มาลินี อยูโพธิ์.(2525) *กรทดลองกรให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อกรพัฒนากรปรับตัวทางสังคมด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน. ปริญญานิพนธ์ กศม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.อัดสำเนา.*
- ยุวดี เทียรประสิทธิ์.(2536) *กรพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ ฯ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยากรศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- รุจา ภูไพบูลย์.(2541).*ผลกระทบของภาวะวิกฤตเศรษฐกิจต่อเด็ก เยาวชน และครอบครัวและความต้องการความช่วยเหลือ.กรุงเทพฯ: สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย.*
- วรวิวี ธนประภฤต.(2545). *สาเหตุของความว่าเหวและการเผชิญกับความว่าเหวของนักเรียนประจำวัยรุ่น.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา ภัณฑิทวีทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- วรารัตน์ ประสิทธิ์ธัญกิจ.(2537).*กรศึกษากรปรับตัวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมสามัญศึกษา.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (กรศึกษาพิเศษ).กรุงเทพฯ:ภัณฑิทวีทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.*
- วิเชียร สุขจันทร์.(2540). *กรเปรียบเทียบผลของกรใช้สถานการณ์จำลองและกรใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ: ภัณฑิทวีทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.*
- วิชัย เทียนถาวร.(2541). *กรศึกษาสภาวะครอบครัวที่มีลักษณะครอบครัวที่พึงประสงค์ของไทย.วารสารกรส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม.22 (4):27.*

- วันเพ็ญ บุญประกอบ.(2543).*ความผูกพันของครอบครัวไทยยุค 2000*.วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 45 (1) : 11.
- วันเพ็ญ เขียมจ้อย และสุพรรณิ เตரியมวิศิษฐ์.(2535) *การศึกษาเปรียบเทียบระดับความหว่ระหว่างผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราและผู้สูงอายุที่อยู่ที่บ้าน*.สถาบันชีวิตวิทยา และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ.
- วัลลภา โคลิตานนท์.(2542).*ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมต่อการลดความหว่ในผู้สูงอายุ*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมจิตต์ ธีรมโนภาพ.(2537).*ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาครอบครัวต่อการลดความเครียดของ บิดาและมารดาที่มีบุตรเกิดมาจากมารดาติดเชื้อเอช ไอ วี*. วิทยานิพนธ์ วท.บ.(จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- สร้อย คำนวน.(2544) *การศึกษาปัญหา สาเหตุของปัญหา และวิธีเผชิญปัญหาครอบครัวของ นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่าย เอกสาร.
- สุชา จันทร์เอม.(2529).*จิตวิทยาวัยรุ่น*.กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิช.
- สุลักษณ์ มีชูทรัพย์.(2539).*การบริหารการพยาบาล*.พิมพ์ครั้งที่ 3 .กรุงเทพฯ : จีระการพิมพ์
- แสงทอง ประสุวรรณ.(2541).*ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาล ชุมชน*. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การบริหารการพยาบาล).เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาพร ตรังสมบัติ. (2542).*จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว* . พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
ชั้นดีการพิมพ์
- อรพินท์ ชูชมและอัจฉรา สุขารมย์.(2532).*องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของวัยรุ่น*.
รายงานการวิจัยฉบับที่ 48. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรี-
นครินทรวิโรฒ.
- อรวรรณ หนูแก้ว.(2535) *ความชุกของภาวะซึมเศร้าและความสัมพันธ์ด้านปัจจัยจิต สังคม การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเด็กวัดสระแก้วกับเด็กที่มาจากครอบครัวปกติ*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาแพทย์ศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาสุขภาพจิต,บัณฑิตวิทยาลัย,จุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย.

- Amato,P.R. (2001). *Children of divorce in the 1990s : An update of the Amato and Keith (1991)meta-analysis*,Journal of Family Psychology,15 (3),355-370.
- Borrine,M.Lisa.(1990).*Family Conflict and adolescent adjustment in intact, divorce and blend (remarriage) Dissertation* . Abstract international 52-01B: 95p.
- Bray , James H.(1985).*Behavior Problem with Children: Relationship to Parental Status*.Ericdatabase.(online).Availablehttp://
www.searcheric.org/ericda/ED259275.htm.Retrieved October 2,2003
- Brennan,T.(1982) *Loneliness at adolescence*.In L.A.Peplau& d. Perlman (Eds),*Loneliness: A sourcebook of current theory,research, and therapy*(pp.1-18).New York :Wiley- Interscience.
- Caroline Abbey and Rudi Dallos.(2004). *The experience of the impact of divorce on sibling relationship: A qualitative study* clinical child Psychology and Psychiatry.9(2) :241- 259
- Chickhuff,S.W.(1969).*Education and Identity*. Sanfrancisco : Jossey Bass : 94
- Clarke-Stewart,K.Alison and other.(2000).*Effects of Parental Separation and Divorce on Very Young Children*. Journal of Family Psychology.14(2):304-326
- Crosbic,Burnett M.(1984). "The centrality of the step relationship:A challenge to family and practice". Family Relation.33(459)
- De Minzi,M.C.R.,&Sacci,C.(2004).*Adolescent Loneliness Assessment*.Adolescence,39,701-709
- Galanaki,E.P.,& Kalantzizi-Azizi,A.(1999). *Loneliness and social dissatisfaction: Its relation with children ' s self- efficacy for peer interaction*. Child Study Journal,29,1-22
- Hurlock, E. B. *Child Development*. 2 nd ed., New York : Mc Grow-Hill,1964.
- Iowa, Ames.(1996). *Divorce Matter A child ' s view*. (online).Available: http:// www. Extention.iastate.edu/Publications?PM1639.pdf.Retrieved May 21,2004.
- Kaplan,Louis.(1659).*Mental Herith and Human Relation in Education*. New York: and Brothers Publishers p.76
- Kelly,J.B.,& Emery,R.E(2003).*Children ' s adjustment following divorce risk and resilience perspective*.Family Relation,52,352-362.

- Landis, Paul H. (1965). "The families that Produce Adjusted Adolescents," *Clearing House*. 29:537-540.
- Lau, S., Chan, D.W.K. and Lau, P.S.Y. (1999). *Facets of loneliness and depression among Chinese children and adolescents*. *Journal of Social Psychology*, 139, 713-729.
- Lau, S., & Kong, Chit-Kwong (1999). *The acceptance of lonely others: Effects of loneliness and gender of the target person and loneliness of the perceiver*. *Journal of Social Psychology*, 139, 229-241.
- Moustakes, C.E. (1961). *Loneliness*. NY: Prentice-Hall.
- Mussen, P.H., John J. Conger and Jer Kagan. *Child Development and Personality*. 3rd ed., New York: Harper & Row, 1969.
- Newman, B.M., & Newman, P.R. (1986). *Adolescent Development*. Ohio: Merrill.
- Nurmi, J.E., Toivonen, S., Salmela-aro, K., & Eronen, S. (1997). *Social strategies and loneliness*. *Journal of Social Psychology*, 137(6), 764-777
- Peplau, L.A., & Perlman, D. (Eds.). (1982). *Loneliness: A sourcebook of current theory, research, and therapy*. New York: Wiley-Interscience.
- Perlman (Eds.), *Loneliness: A sourcebook of current theory, research, and therapy* (pp.1-18). New York: Wiley-interscience.
- Pickard, David C. (1989, December). "Childhood fears and the impact of Divorce and Remarriage." *Dissertation Abstracts International* p.60 : 267 B.
- Rokach, A. (1997). *Relations of perceived causes and the experience of loneliness* [1,2,3]. *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 3, 1067-1074.
- Schultz, William C. (1966). *Firo: A three diminution theory of interpersonal Behavior*. New York: Rinihart
- Schultz, N.R., & Moore, DeWayne. (1989). *Further reflection on loneliness research: Commentary on Weiss's Assessment on loneliness research*. In M Hojat & R. Crandall (Eds.), *Loneliness: Theory, research, and applications* (pp.37-40). CA: Sage.
- Shaver, P.R., & Brennan, K.A. (1991). *Measures of personality and social psychological attitudes*. London: Academic.
- Sullivan, H.S. (1953). *The interpersonal theory of psychiatry*. NY: Norton.

- Tao,R.(1999).*Loneliness in early adolescence (social experiences)*.Dissertation Abstracts International:section B-59.
- Uruk,A.C.,& Demir,A.(2003). *The role of peers and families in predicting the loneliness level of adolescents*.The Journal of Psychology,137(2),179-193
- Van Buskirk,A.M.,Duke,M.P.(1991).*The relationship between coping style and loneliness in adolescents:Can sad passivity be adaptive?*.Journal of Genetic Psychology,152(2),145-157.
- Weiss,R.S (1982).*Issues in the study of loneliness*. In L.A.Peplau& D.Perlman (Eds.),*Loneliness : A sourcebook of current theory,research , and therapy* (pp.71- 79).New York :Wiley- interscience
- Wiseman,H.,& Gutfreund,D.G.(1995). *Gender differences in loneliness and depression of University students seeking counseling*.*British Journal of Guidance & Counselling*,23(2),231-244

ภาคผนวก

- 1.รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ
- 2.แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- 3.แบบวัดความไว้ห่วย
- 4.แบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อน
- 5.ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบวัดความไว้ห่วย
- 6.ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อน

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบวัดความจำเพาะและแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 3

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร. เสกสรรค์ ทองคำบรวง
ภาควิชาการวิจัยและสถิติการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ใช้เพื่อการวิจัยของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาศาสาชาติวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และผลจากการวิจัยนี้ จะไม่มีการนำเสนอเป็นรายบุคคล แต่จะนำเสนอเป็นภาพรวม และใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น

แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ขอให้นักเรียนตอบทุกข้อและตอบให้ครบทุกตอนตามลำดับ

ขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ลลนา ปิยะอารีธรรม

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย หรือเติมข้อความในช่องว่าง

1. ชื่อ - นามสกุล.....

2. อายุ..... ปี

3. เพศ

ชาย

หญิง

4. ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้น

ม.1

ม.2

ม.3

5. สถานภาพสมรสของพ่อแม่

อยู่ด้วยกัน

แยก , หย่าร้าง, หม้าย

6. การเป็นลูกคนเดียว

ใช่

ไม่ใช่

7. ปัจจุบันนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนนอกเหนือจากตารางเรียน

เข้าร่วมกิจกรรม

ไม่เข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 2 แบบวัดความว่าเหว่

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ แสดงถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นในชีวิตของนักเรียน โดยสอบถามถึงความถี่ที่ความรู้สึกเหล่านี้เกิดขึ้นจริง ขอให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบ ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด โปรดตอบตรงความเป็นจริงและตอบทุกข้อ แต่ละช่องมีความหมายดังนี้

1	หมายถึง	ไม่เคย
2	หมายถึง	นาน ๆ ครั้ง
3	หมายถึง	บ่อย ๆ
4	หมายถึง	บ่อยมาก / เป็นประจำ

ข้อ ที่	บ่อยครั้งใหม่ที่นักเรียน.....	ไม่เคย	นาน ๆ ครั้ง	บ่อย ๆ	บ่อยมาก/ เป็น ประจำ
		1	2	3	4
1.	รู้สึกว่านักเรียนเข้ากันได้ดีกับคนรอบข้าง				
2.	รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน				
3.	รู้สึกมีอะไรเหมือนๆกับบุคคลที่อยู่รอบข้าง นักเรียน				
4.	รู้สึกเป็นคนง่ายๆ สบายๆ และเข้ากับ บุคคลอื่นๆได้ง่าย				
5.	รู้สึกใกล้ชิดกับผู้อื่น				
6.	รู้สึกว่านักเรียนหาเพื่อนได้ไม่ยาก				
7.	รู้สึกว่ามีความที่รู้จักตัวตนที่แท้จริงของ นักเรียน				
8.	รู้สึกไม่มีเพื่อนเลยซักคน				
9.	ไม่รู้จะคุยกับใคร				
10.	รู้สึกนักเรียนไม่สนิทกับใครเลย				
11.	รู้สึกว่าไม่มีใครเข้าใจนักเรียนอย่างแท้จริง				
12.	รู้สึกถูกแยกตัวออกจากกลุ่ม				

ข้อ ที่	บ่อยครั้งใหม่ที่นักเรียน.....	ไม่เคย	นาน ๆ ครั้ง	บ่อย ๆ	บ่อยมาก/ เป็น ประจำ
		1	2	3	4
13.	รู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง				
14.	รู้สึกว่าความผูกพันระหว่างนักเรียนกับ ผู้อื่นนั้นไร้ความหมาย				
15.	รู้สึกไม่กล้าที่จะยุ่งเกี่ยวกับใคร				
16.	รู้สึกว่าไม่มีผู้รอบตัวมากมายแต่นักเรียน รู้สึกเหมือนอยู่คนเดียวในโลก				
17.	รู้สึกเหมือนถูกเพื่อนทอดทิ้ง				
18.	รู้สึกว่าไม่ได้แลกเปลี่ยนความสนใจและ ความคิดเห็นกับบุคคลรอบข้าง				

ตอนที่ 3 แบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือใดช่องหนึ่งในห้าช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนจริงบ้างไม่จริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด 1	จริง 2	จริง บ้าง 3	จริง น้อย 4	จริง น้อยที่สุด 5
1.	นักเรียนทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนได้ดี					
2.	เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจบทเรียน เพื่อนที่เข้าใจช่วยอธิบายให้นักเรียน					
3.	นักเรียนสามารถปรึกษาหาหรือเรื่องต่างๆ กับเพื่อนได้					
4.	นักเรียนปรึกษาปัญหาเรื่องส่วนตัวกับเพื่อนได้					
5.	เมื่อนักเรียนเกิดปัญหาเพื่อนคอยให้กำลังใจแก่นักเรียนเสมอ					
6.	นักเรียนเรียนและทำกิจกรรมในห้องเรียนร่วมกับเพื่อนได้ดี					
7.	เพื่อนๆ คอยเป็นห่วงนักเรียนยามเจ็บป่วย					
8.	นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ					
9.	เพื่อน ๆ คอยดูแลเอาใจใส่เรื่องเรียนของนักเรียนเป็นอย่างดี					
10.	นักเรียนรู้สึกว่าเป็นเพื่อนในห้องไม่สนใจนักเรียน					
11.	เพื่อนในห้องเรียนไม่ค่อยพูดกับนักเรียน					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด 1	จริง 2	จริง บ้าง 3	จริง น้อย 4	จริง น้อยที่สุด 5
12.	นักเรียนกับเพื่อนขัดแย้งกันเสมอ					
13.	เพื่อนมักพูดลับหลังให้นักเรียนเสียหาย					
14.	เพื่อนในกลุ่มปฏิบัติต่อนักเรียนไม่ดี					
15.	นักเรียนรู้สึกว่าคุณไม่เข้าใจตัวนักเรียนเลย					
16.	นักเรียนรู้สึกว่าคุณเพื่อนในกลุ่มไม่จริงจังกับ นักเรียน					
17.	นักเรียนชอบทำงานคนเดียวไม่ยุ่งกับใคร					
18.	เพื่อนในห้องเรียนไม่มีน้ำใจต่อนักเรียน					
19.	เพื่อนในห้องเรียนไม่ช่วยเหลืองานของ นักเรียนเลย					

ตารางที่ 8 แสดงค่าอำนาจเป็นรายข้อของแบบวัดความว่าเหวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ในมาตร (Corrected Item – Total Correlation)

ข้อที่	บ้อยครั้งใหม่ที่นักเรียน	ทิศทาง	ค่าCITC (n=60)
1.	รู้สึกที่นักเรียนเข้ากันได้ดีกับคนรอบข้าง	-	0.55
2.	รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม	-	0.42
3.	รู้สึกมีอะไรเหมือนๆกับบุคคลที่อยู่รอบข้างนักเรียน	-	0.36
4.	รู้สึกเป็นคนง่าย ๆ สบายๆ และเข้ากับบุคคลอื่นๆได้ง่าย	-	0.46
5.	รู้สึกใกล้ชิดกับผู้อื่น	-	0.38
6.	รู้สึกว่านักเรียนหาเพื่อนได้ไม่ยาก	-	0.37
7.	รู้สึกว่ามีความรู้จักตัวตนที่แท้จริงของนักเรียน	-	0.26
8.	รู้สึกไม่มีเพื่อนเลยซักคน	+	0.44
9.	ไม่รู้จักคุยกับใคร	+	0.28
10.	รู้สึกนักเรียนไม่สนิทกับใครเลย	+	0.51
11.	รู้สึกว่าไม่มีใครเข้าใจนักเรียนอย่างแท้จริง	+	0.58
12.	รู้สึกถูกแยกตัวออกจากกลุ่ม	+	0.49
13.	รู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง	+	0.42
14.	รู้สึกว่าความผูกพันระหว่างนักเรียนกับผู้อื่นนั้นไร้ความหมาย	+	0.56
15.	รู้สึกไม่กล้าที่จะยุ่งกับใคร	+	0.37
16.	รู้สึกว่าไม่มีใครรอบตัวมากมายแต่รู้สึกเหมือนอยู่คนเดียวในโลก	+	0.62
17.	รู้สึกเหมือนถูกเพื่อนทอดทิ้ง	+	0.63
18.	รู้สึกว่าไม่ได้แลกเปลี่ยนความสนใจและความคิดเห็นกับบุคคลรอบข้าง	+	0.49

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.85

ตารางที่ 9 แสดงค่าอำนาจเป็นรายข้อของแบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ในมาตรา (Corrected Item – Total Correlation)

ข้อ ที่	ข้อความ	ทิศทาง	ค่าCITC (n=60)
1.	นักเรียนทำงานกลุ่มร่วมกันเพื่อนได้ดี	+	0.55
2.	เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจบทเรียน เพื่อนที่เข้าใจช่วยอธิบายให้นักเรียน	+	0.30
3.	นักเรียนสามารถปรึกษาหารือเรื่องต่างๆ กับเพื่อนได้	+	0.43
4.	นักเรียนปรึกษาปัญหาเรื่องส่วนตัวกับเพื่อนได้	+	0.24
5.	เมื่อนักเรียนเกิดปัญหาเพื่อนคอยให้กำลังใจแก่นักเรียนเสมอ	+	0.33
6.	นักเรียนเรียนและทำกิจกรรมในห้องเรียนร่วมกับเพื่อนได้ดี	+	0.40
7.	เพื่อนๆ คอยเป็นห่วงนักเรียนยามเจ็บป่วย	+	0.51
8.	นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ	+	0.28
9.	เพื่อนๆ คอยดูแลเอาใจใส่เรื่องเรียนของนักเรียนเป็นอย่างดี	+	0.45
10.	นักเรียนรู้สึกว่าเป็นเพื่อนในห้องไม่สนใจนักเรียน	-	0.50
11.	เพื่อนในห้องเรียนไม่ค่อยพูดกับนักเรียน	-	0.60
12.	นักเรียนกับเพื่อนขัดแย้งกันเสมอ	-	0.60
13.	เพื่อนมักพูดล้อหลังให้นักเรียนเสียหาย	-	0.53
14.	เพื่อนในกลุ่มปฏิบัติต่อนักเรียนไม่ดี	-	0.61
15.	นักเรียนรู้สึกว่าเพื่อนไม่เข้าใจตัวนักเรียนเลย	-	0.72
16.	นักเรียนรู้สึกว่าเพื่อนในกลุ่มไม่จริงใจกับนักเรียน	-	0.63
17.	นักเรียนชอบทำงานคนเดียวไม่สูงส่งกับใคร	-	0.30
18.	เพื่อนในห้องเรียนไม่มีน้ำใจต่อนักเรียน	-	0.57
19.	เพื่อนในห้องเรียนไม่ช่วยเหลืองานของนักเรียน	-	0.57

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.87

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อนามสกุล	นางสาวลลนา ปิยะอารีธรรม
วันเดือนปีเกิด	เมื่อวันจันทร์ที่ 7 กรกฎาคม 2518
สถานที่เกิด	เขตปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 111/28 ซ. ลาซาล 32 ถ.สุขุมวิท เขตบางนา กรุงเทพมหานคร 10260
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายจิตตาศึกษา โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2541	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) วิชาเอกสื่อสารมวลชน จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2552	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ